

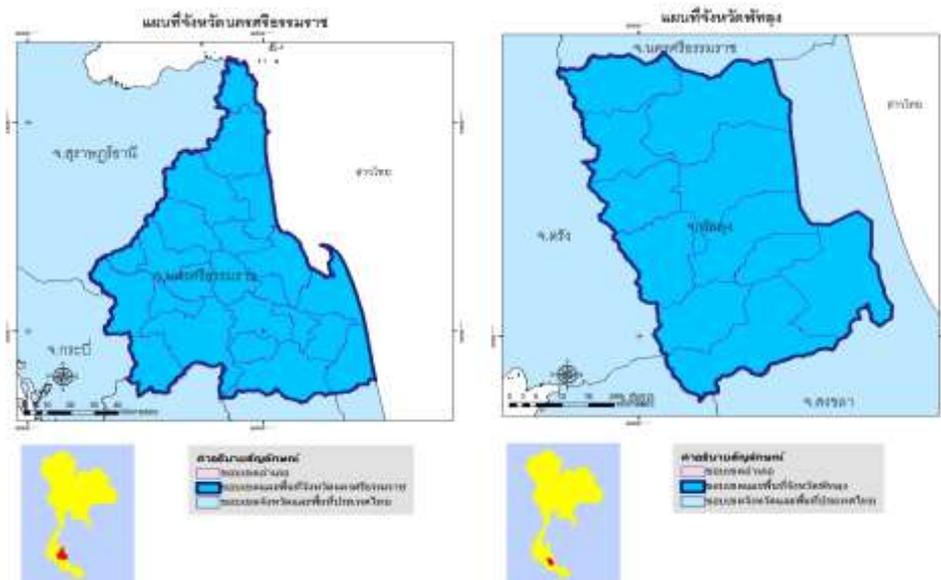
ส่วนที่ ๖ ปัจจัยและความสามารถในการบริหารจัดการเมืองเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุในภาคใต้

บทที่ 1

บทนำ

การใช้พื้นที่เทศบาลนครนครศรีธรรมราชและเทศบาลเมืองพัทลุงเป็นตัวแทนของการศึกษาการจัดการเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในภาคใต้ก็ด้วยเหตุผลดังที่ระบุไว้ในระเบียบวิธีการศึกษากล่าวคือคณะผู้วิจัยได้เลือกจังหวัดที่มีสัดส่วนของประชากรผู้สูงอายุสูงสุดในแต่ละภูมิภาคซึ่งเป็นข้อมูลของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยในปี 2548 โดยอ้างอิงผลการศึกษาวิจัย “แนวทางและมาตรการส่งเสริมการมีงานทำในผู้สูงอายุ: โครงการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ไปสู่การปฏิบัติ” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2551) ซึ่งคณะผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากเทศบาลนครนทบุรี, เทศบาลเมืองสิงห์บุรี เทศบาลเมืองตราด เทศบาลเมืองลำพูน เทศบาลเมืองอุทัยธานี เทศบาลนครนครราชสีมา เทศบาลเมืองชัยภูมิ เทศบาลนครนครศรีธรรมราช และเทศบาลเมืองพัทลุง เป็นตัวแทนของ 9 ภูมิภาคได้แก่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล, ภาคกลาง, ภาคตะวันออก, ภาคเหนือตอนบน, ภาคเหนือตอนล่าง, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน, ภาคต่อ.เฉียงเหนือตอนล่าง, **ภาคใต้ตอนบน, และภาคใต้ตอนล่าง** ตามลำดับ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงสอดคล้องกับโจทย์การวิจัยเร่งด่วนในปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 ของวช. ซึ่งมีความจำเป็นในการศึกษาในจังหวัดที่อยู่ในข่ายได้รับผลกระทบหรือมีปัญหาความรุนแรงอันเกิดจากจากสังคมผู้สูงอายุมากเป็นลำดับต้นๆ ดังกล่าว

ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดพัทลุง

ภาพที่ 45 แผนที่จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพัทลุง

ข้อมูลจังหวัดนครศรีธรรมราช¹

จากการศึกษาวิจัยและสุ่มสำรวจเพื่อทราบสถานการณ์ทางสังคม (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช, 2554) ในส่วนของผู้สูงอายุได้ศึกษาจากผู้สูงอายุที่เป็นชาย และหญิงอย่างละจำนวน 200 คนโดยอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 60-65 ปีจำนวน 149 คน (ร้อยละ 37.25) และอายุ 65 ปี ขึ้นไปจำนวน 249 คน (ร้อยละ 62.25) ผู้สูงอายุเป็นโสดมีจำนวน 53 คน (ร้อยละ 13.25) มีการสมรสอยู่ด้วยกันจำนวน 182 คน (ร้อยละ 45.50) สมรสแต่แยกกันอยู่หรือหย่าร้างจำนวน 39 คน (ร้อยละ 9.75) คู่สมรสเสียชีวิตจำนวน 123 คน (ร้อยละ 30.75) ระดับการศึกษามีไม่ได้ศึกษาจำนวน 51 คน (ร้อยละ 12.75) มีการศึกษาชั้นประถมจำนวน 196 คน (ร้อยละ 49.00) ชั้นมัธยมศึกษา/ปวช. จำนวน 53 คน (ร้อยละ 13.25) ชั้น ปวส./หรือ อนุปริญญาจำนวน 25 คน (ร้อยละ 6.25) ชั้นปริญญาตรีจำนวน 38 คน (ร้อยละ 9.50) สูงกว่าปริญญา ตรีจำนวน 26 คน (ร้อยละ 6.50) การประกอบอาชีพ ไม่มีอาชีพจำนวน 122 คน (ร้อยละ 30.50) มีอาชีพเกษตรกรจำนวน 107 คน (ร้อยละ 26.75) ค้าขายจำนวน 56 คน (ร้อยละ 14.00) ธุรกิจส่วนตัวจำนวน 36 คน (ร้อยละ 9.00) รับจ้างทั่วไปจำนวน 24 คน (ร้อยละ 6.00) ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจจำนวน 51 คน (ร้อยละ 12.75)

สถานการณ์ทางสังคมของกลุ่มผู้สูงอายุ

จากการติดตามของศูนย์การเฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคมจังหวัดนครศรีธรรมราช พบข้อมูลสถานการณ์ทางสังคมของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัด ดังนี้

1. ความมั่นคงในครอบครัวของผู้สูงอายุ พบว่าอยู่ในภาวะปกติ เนื่องจาก มีข้อมูลของผู้สูงอายุที่มีบุคคลดูแล อยู่ในระดับที่มาก คิดเป็นร้อยละ 91.50
2. สถานภาพเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ พบว่าอยู่ในภาวะปกติ เนื่องจาก มีข้อมูล ผู้สูงอายุที่มีรายได้อยู่ในระดับที่มาก คิดเป็นร้อยละ 81.25 และมีการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอยู่ในระดับที่มาก คิดเป็นร้อยละ 84.50
3. สถานภาพด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ พบว่าอยู่ในภาวะที่มีปัญหา มาก เนื่องจากภาพรวมสุขภาพของผู้สูงอายุที่ทำการจัดเก็บเหล่านี้ อยู่ในระดับที่มีปัญหา มาก
 - 3.1 การพบปะกับกลุ่มเพื่อน อยู่ในระดับ มาก คิดเป็นร้อยละ 69.50
 - 3.2 การออกกำลังกาย อยู่ในระดับ ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 60.50
 - 3.3 การมีหลักประกันสุขภาพ อยู่ในระดับ มาก คิดเป็นร้อยละ 99.00
 - 3.4 การพบหมอเพราะมีโรคประจำตัว อยู่ในระดับ มาก คิดเป็นร้อยละ 78.50

¹ ข้อมูลจากสำนักงานจังหวัด, สำนักงานสาธารณสุข, สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, และสำนักงานเทศบาลที่รับผิดชอบในพื้นที่

- 3.5 ปัญหาสุขภาพส่วนตัว อยู่ในระดับ ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 56.00
- 3.6 ปัญหาการพบหมอนัด อยู่ในระดับ น้อย คิดเป็นร้อยละ 15.75
- 3.7 การใช้อุปกรณ์เพื่อช่วยเหลือตัวเอง อยู่ในระดับ มากคิดเป็นร้อยละ 76.25
- 3.8 ปัญหาสุขภาพจิต อยู่ในระดับ ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 38.00
- 3.9 ปัญหาด้านที่อยู่อาศัย อยู่ในระดับ น้อย คิดเป็นร้อยละ 4.00
4. สถานภาพด้านความปลอดภัยในชีวิตของผู้สูงอายุ พบว่าอยู่ในภาวะปกติ เนื่องจาก มีข้อมูลผู้สูงอายุถูกทารุณร่างกาย อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 1.00 ประกอบกับเมื่อพิจารณาข้อมูล การถูกทำร้ายจิตใจอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 10.00 และมีข้อมูลการได้รับความช่วยเหลือยามฉุกเฉิน อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 97.00
5. สถานภาพด้านความอบอุ่นของผู้สูงอายุ พบว่าอยู่ในภาวะที่มีปัญหาปานกลาง เนื่องจาก มีข้อมูล ผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้งอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 16.75 แต่เมื่อพิจารณาข้อมูล การมีกิจกรรมที่ตนเองรับผิดชอบ คือ การเลี้ยงลูกหลาน ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 56.25 และดูแลคนเจ็บหรือคนพิการ ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 5.00
6. สถานภาพความต้องการให้ช่วยเหลือของผู้สูงอายุ พบว่า
- 6.1 ผู้สูงอายุต้องการได้รับความช่วยเหลือจากทางราชการมากในที่สุดเป็น อันดับที่ 1 คือการอำนวยความสะดวกในการเข้ารับการรักษาพยาบาล อันดับ 2 ในเรื่องการให้การสงเคราะห์สิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็น และอันดับที่ 3 คือ การจัดกิจกรรมผู้สูงอายุ
- 6.2 ผู้สูงอายุต้องการได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนมากที่สุดอันดับ 1 คือ จัดกิจกรรมเยี่ยมเยียนผู้สูงอายุในชุมชน อันดับ 2 คือ จัดกิจกรรมผู้สูงอายุ และอันดับ 3 การให้การช่วยเหลือเงินสงเคราะห์จากกองทุนในชุมชน
- 6.3 ผู้สูงอายุต้องการให้บุคคลในครอบครัว/ลูกหลาน/ญาติพี่น้อง ปฏิบัติต่อตนเองมากที่สุด อันดับ 1 คือ การถามไถ่ทุกข์สุขหรือพูดจาเป็นประจา อันดับ 2 คือ การมาเยี่ยมเยียนในโอกาสสำคัญ และอันดับ 3 คือ การส่งเสียค่าใช้จ่ายสิ่งของจาเป็นและการเต็มใจให้อยู่ด้วย

ข้อมูลจังหวัดพัทลุง²

จากการรายงานของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพัทลุง (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพัทลุง , 2553) พบว่าจังหวัดพัทลุงเป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่ใน 14 จังหวัดภาคใต้มีประชากรรวมทั้งสิ้น 507,033 คน (ข้อมูลเดือนกันยายน 2552) เป็นเพศชาย 248,878 คน เพศหญิง 258,155 คน จำนวนครัวเรือน 151,943 ครัวเรือน

² ข้อมูลจากสำนักงานจังหวัด, สำนักงานสาธารณสุข, สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, และสำนักงานเทศบาลที่รับผิดชอบในพื้นที่

ประชากรส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 87.84) และนับถือศาสนาอิสลามเพียงร้อยละ 12.10 จังหวัดพัทลุง เป็นเมืองเกษตรกรรม ประชากรซึ่งเป็นกำลังแรงงานของจังหวัดส่วนใหญ่จะอยู่ในภาค ส่วนของเกษตรกรรม โดยเฉพาะอาชีพกรีดยางพาราและตั้งแต่ ปี 2548 เมื่อราคายางพาราปรับตัว สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคอุตสาหกรรม ไปสู่ภาคเกษตรกรรม ทำให้เกิดการขาดแคลนแรงงานในบางฤดูกาลและเมื่อพิจารณาถึงการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมพบว่า ในจังหวัดพัทลุงมีโรงงานอุตสาหกรรมน้อยเมื่อเทียบกับจังหวัดใกล้เคียงและงานที่มีก็เป็นกิจการขนาดเล็ก มีการจ้างงานในลักษณะครอบครัว ความต้องการแรงงานในตลาดแรงงานจึงมีน้อย

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงด้านประชากรของจังหวัดพัทลุงคล้ายกับภาพรวมของประเทศ กล่าวคือมีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยมีประชากรในวัยเด็กและเยาวชนลดน้อยลงใน ขณะที่ประชากรวัยผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นทุกปีซึ่งแสดงให้เห็นว่าจังหวัดพัทลุงกำลังก้าวเข้าสู่สังคม ผู้สูงอายุ โดยมีเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ปัจจุบันวิถีชีวิตของคนในจังหวัดพัทลุงเริ่มเปลี่ยนแปลงไป ส่งผลกระทบต่อสถาบันครอบครัว อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อัน เกิดจากตัวแปรที่สำคัญ 2 ประการคือ การทำบทบาทหน้าที่ของครอบครัว และสัมพันธภาพใน ครอบครัว จากรายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดพัทลุงในปี 2553 พบว่า ปัญหาครอบครัวส่วนใหญ่ คือปัญหาการหย่าร้าง (ร้อยละ 54.51) รองลงมา คือ ปัญหาการมีบุตรหลานประพุดิตัวไม่ เหมาะสมโดยพบเห็นได้ในที่สาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 32.21 และปัญหาครอบครัวที่ไม่เลี้ยงดูบุตรตามสภาพที่เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 7.83 ซึ่งข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อครอบครัวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

บทที่ 2

ผลการวิจัยเชิงปริมาณของภาคใต้

จากการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้สูงอายุที่ทำให้ทราบถึงสภาพความเป็นอยู่ วิถีชีวิต ตลอดจนปัญหาอุปสรรคต่างๆ กับการใช้กรอบแนวคิดเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์การอนามัยโลกมาทดสอบ เพื่อสำรวจตัวแปรและตัวชี้วัดเหล่านั้นอันจะนำมาซึ่งกรอบแนวคิดการสร้างเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในสังคมไทย ตามกรอบแนวคิดที่กล่าวมาแล้วนั้น ผ่านการนำเสนอตามกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากบัญชีครัวเรือนของผู้สูงอายุจาก 9 จังหวัด ใน 5 ภูมิภาค โดยจะได้นำเสนอข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ลักษณะทั่วไปของข้อมูล
2. ภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง
3. การวิเคราะห์ปัจจัยด้านสภาวะแวดล้อมของเมืองที่รองรับสังคมผู้สูงอายุในภาคใต้
4. การเปรียบเทียบข้อมูลภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างของเมือง 2 เมืองในภาคใต้
5. การเปรียบเทียบปัจจัยด้านสภาวะแวดล้อมของเมืองที่รองรับสังคมผู้สูงอายุของเมือง 2 เมืองในภาคใต้

1. ลักษณะของข้อมูล

ลักษณะของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน กล่าวคือ

ส่วนแรก	เป็นการสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปหรือภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม
ส่วนที่สอง	เป็นแบบสอบถามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพในเมืองหรือสภาพภายในเขตเทศบาล
ส่วนที่สาม	ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับเมืองหรือเทศบาลที่เอื้อต่อผู้สูงอายุ

2. ภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การเก็บข้อมูลจากผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเทศบาลของจังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพัทลุง เพื่อเป็นตัวแทนที่เป็นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเมืองหรือเทศบาลในภาคใต้ โดยมีจำนวน ดังนี้ (1) จังหวัดนครศรีธรรมราช 392 คน (2) จังหวัดพัทลุง 389 คน รวมผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 781 คน พบว่า

2.1 เพศ

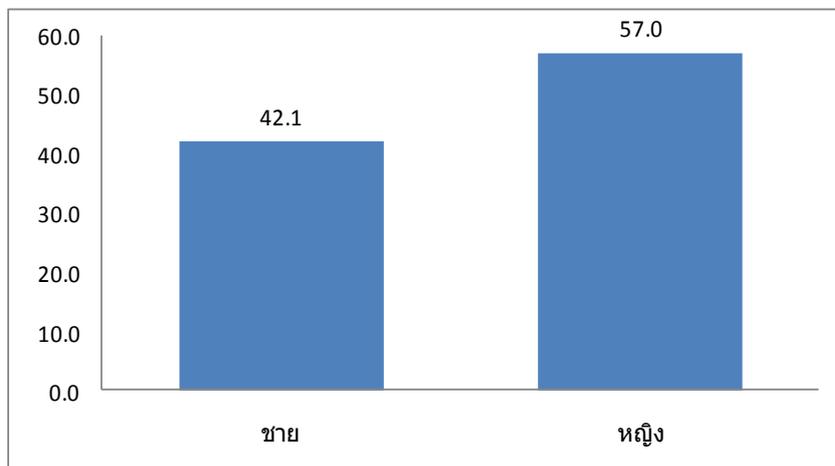
กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเทศบาลเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 57.0) มีจำนวนมากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 42.1) และมีผู้ที่ไม่ระบุเพศ (ร้อยละ 0.9)

(ดูตารางที่ 88 และแผนภูมิที่ 78)

ตารางที่ 88 แสดงร้อยละของเพศ

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง		กลุ่มตัวอย่าง	
		จำนวน (n = 781)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	329	42.1
	หญิง	445	57.0
	ไม่ระบุ	7	0.9
รวม		781	100.0

แผนภูมิที่ 78 แสดงร้อยละของเพศ

2.2 อายุ

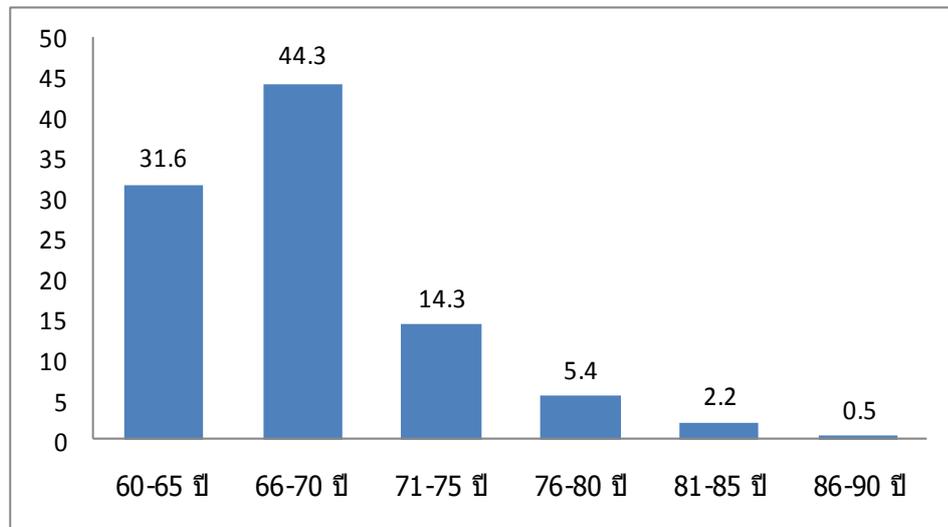
พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเทศบาลมีช่วงอายุ 66-70 ปี (ร้อยละ 44.3) มากที่สุด รองลงมาคือ 60-65 ปี (ร้อยละ 31.6) ช่วงอายุที่น้อยที่สุดคือ 86-90 ปี (ร้อยละ 0.5) และมีผู้ที่ไม่ระบุอายุ (ร้อยละ 1.7) (ดูตารางที่ 89 และแผนภูมิที่ 79)

ตารางที่ 89 แสดงร้อยละของอายุ

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง		กลุ่มตัวอย่าง	
		จำนวน (n = 781)	ร้อยละ
อายุ	60-65 ปี	247	31.6
	66-70 ปี	346	44.3
	71-75 ปี	112	14.3
	76-80 ปี	42	5.4

81-85 ปี	17	2.2
86-90 ปี	4	0.5
ไม่ระบุ	13	1.7
รวม	781	100.0

แผนภูมิที่ 79 แสดงร้อยละของอายุ

2.3 การศึกษา

พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเทศบาลมีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 37.6) มากที่สุด รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ 20.0) และระดับการศึกษาอื่น ๆ น้อยที่สุด (ร้อยละ 1.2) และมีผู้ที่ไม่ระบุระดับการศึกษา (ร้อยละ 0.3)

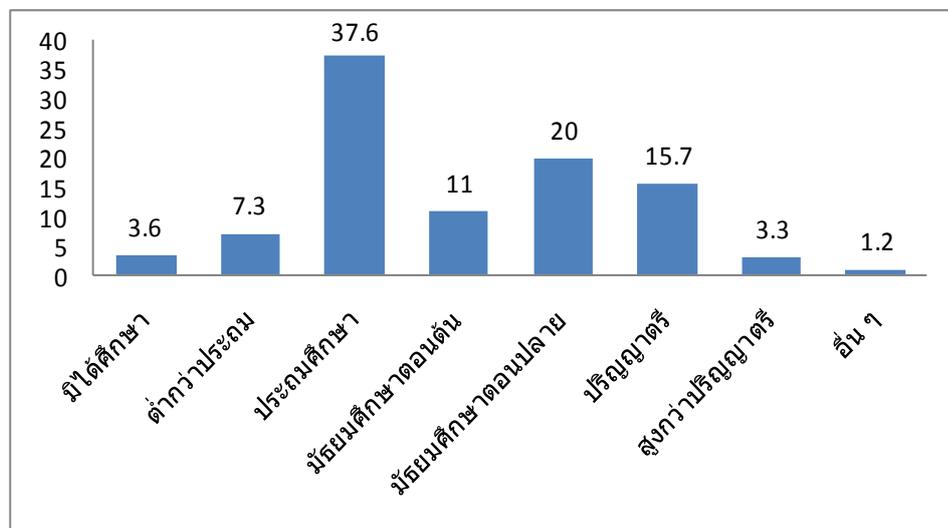
(ดูตารางที่ 90 และแผนภูมิที่ 80)

ตารางที่ 90 แสดงร้อยละของการศึกษา

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน (n = 781)	ร้อยละ
การศึกษา		
มิได้ศึกษาในระบบ	28	3.6
ต่ำกว่าประถม	57	7.3
ประถมศึกษา	294	37.6
มัธยมศึกษาตอนต้น	86	11.0

มัธยมศึกษาตอนปลาย	156	20.0
ปริญญาตรี	123	15.7
สูงกว่าปริญญาตรี	26	3.3
อื่น ๆ	9	1.2
ไม่ระบุ	2	0.3
รวม	781	100.0

แผนภูมิที่ 80 แสดงร้อยละของการศึกษา

2.4 อาชีพ

พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเทศบาลมีการทำธุรกิจส่วนตัว มากที่สุด (ร้อยละ 23.8) รองลงมาคือเกษตรกร (ร้อยละ 20.1) และอื่น ๆ และไม่ประกอบอาชีพน้อยที่สุด (ร้อยละ 13.7) และมีผู้ที่ไม่ระบุอาชีพ (ร้อยละ 0.8)

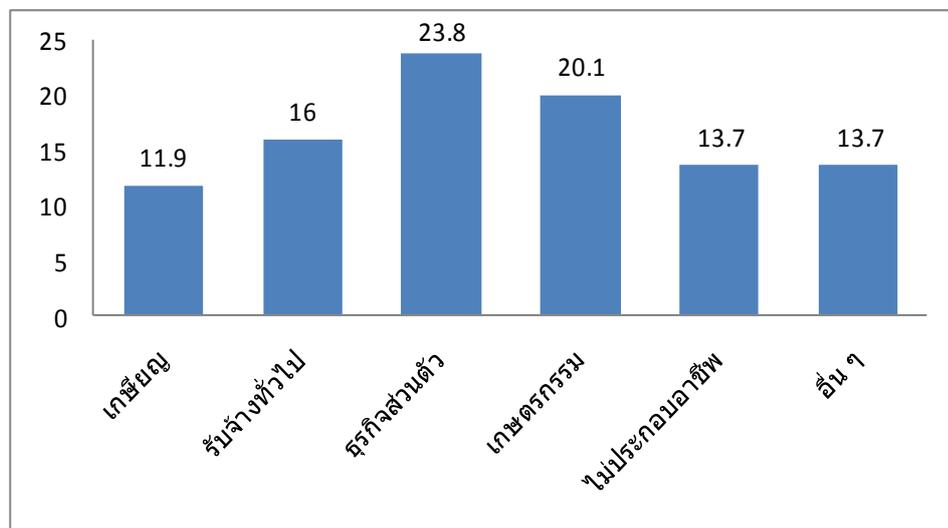
(ดูตารางที่ 91 และแผนภูมิที่ 81)

ตารางที่ 91 แสดงร้อยละของอาชีพ

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน (n = 781)	ร้อยละ
อาชีพ		
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจเกษียณ	93	11.9
รับจ้างทั่วไป	125	16.0

ธุรกิจส่วนตัว	186	23.8
เกษตรกรรม	157	20.1
ไม่ประกอบอาชีพ	107	13.7
อื่น ๆ	107	13.7
ไม่ระบุ	6	0.8
รวม	781	100.0

แผนภูมิที่ 81 แสดงร้อยละของอาชีพ

2.5 รายได้

พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเทศบาลมีรายได้ระหว่าง 4,001-8,000 บาท (ร้อยละ 28.2) มากที่สุด รองลงมาคือ 8,001-15,000 ซึ่งเท่ากับกับรายได้ในช่วง 2,001-4,000 บาท (คือร้อยละ 22.4) และไม่เกิน 1,000 และ 1,001-2,000 บาท น้อยที่สุด (ร้อยละ 7.3) และมีผู้ที่ไม่ระบุรายได้ (ร้อยละ 1.0) ซึ่งโดยรวมจะเห็นว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้ 4,000 บาทต่อเดือนขึ้นไปมีมากกว่าร้อยละ 60

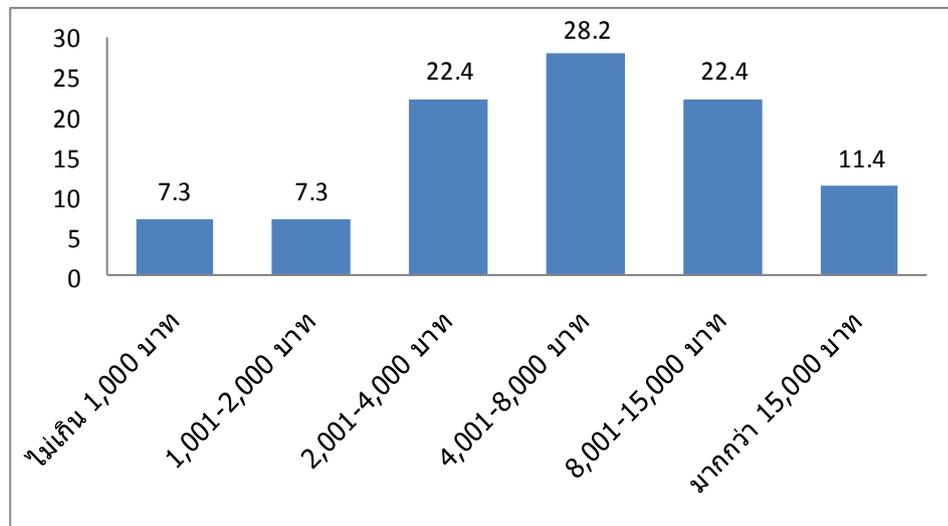
(ดูตารางที่ 92 และแผนภูมิที่ 82)

ตารางที่ 92 แสดงร้อยละของรายได้

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน (n = 781)	ร้อยละ
รายได้ ไม่เกิน 1,000 บาท	57	7.3

1,001-2,000 บาท	57	7.3
2,001-4,000 บาท	175	22.4
4,001-8,000 บาท	220	28.2
8,001-15,000 บาท	175	22.4
มากกว่า 15,000 บาท	89	11.4
ไม่ระบุ	8	1.0
รวม	781	100.0

แผนภูมิที่ 82 แสดงร้อยละของรายได้

3. การวิเคราะห์ปัจจัยด้านสภาวะแวดล้อมของเมืองที่รองรับสังคมผู้สูงอายุ

ปัจจัยด้านสภาวะแวดล้อมด้านพื้นที่โล่งแจ้ง และอาคารสถานที่ต่างๆในเขตเมือง

พบว่าผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถาม เห็นว่าประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสภาพภายในเมืองหรือสภาพภายในเขตเทศบาลด้านอาคารและพื้นที่สาธารณะอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.96$) อย่างไรก็ตามมีข้อน่าสังเกตว่าปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อของพนักงานขับรถจะมีค่าต่ำสุด และปัจจัยด้านความสะดวกและปลอดภัยของพื้นที่สาธารณะจะมีค่าค่อนข้างสูง

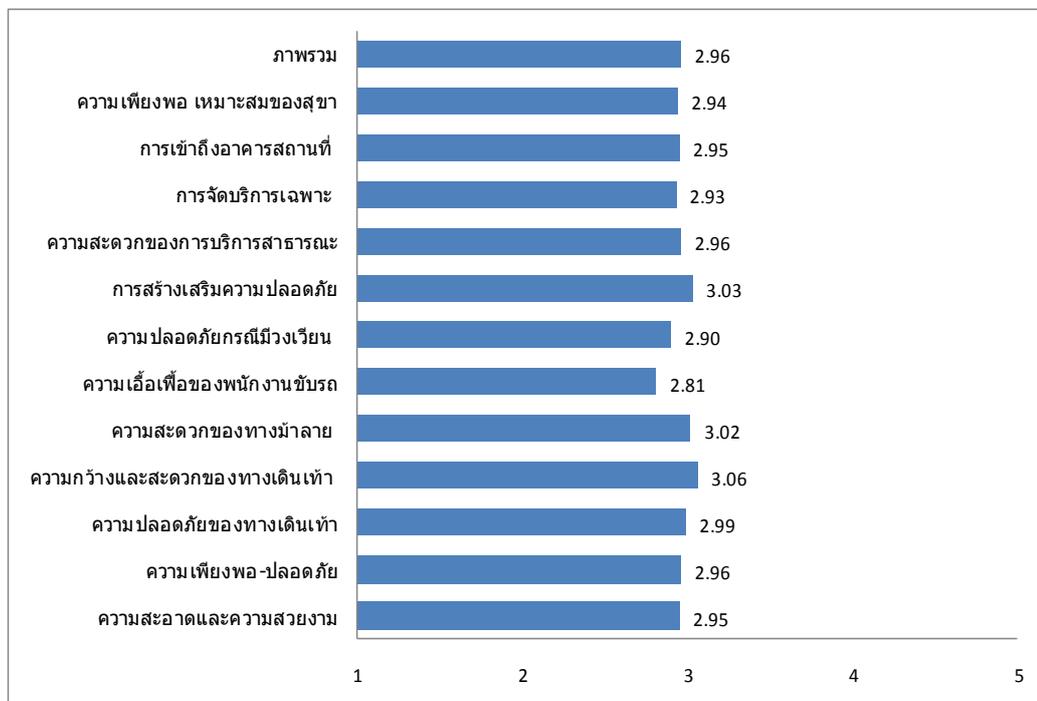
(ดูตารางที่ 93 และแผนภูมิที่ 83)

ตารางที่ 93 ระดับคะแนนของตัวแปรพื้นที่โล่งแจ้งและอาคารสถานที่ต่างๆ ในเขตเมืองจากกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเทศบาล

พื้นที่โล่งแจ้ง และอาคาร สถานที่ต่างๆในเขตเมือง (Outdoor Spaces And Buildings)	ระดับการพบเห็น					\bar{X}	SD	ระดับ การพบ เห็น
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
1. ความสะอาดและความ สวยงามของพื้นที่สาธารณะ	16 (2.0)	143 (18.3)	450 (57.6)	130 (16.6)	42 (5.4)	2.95	0.79	ปานกลาง
2. ความเพียงพอ-ปลอดภัย ของพื้นที่สีเขียวและที่นั่ง กลางแจ้ง	16 (2.0)	114 (14.6)	496 (63.5)	129 (16.5)	26 (3.3)	2.96	0.72	ปานกลาง
3. ความปลอดภัยของ ทางเดินเท้าหรือฟุตบอล	17 (2.2)	122 (15.6)	507 (64.9)	106 (13.6)	29 (3.7)	2.99	0.72	ปานกลาง
4. ความกว้างและสะดวกของ ทางเดินเท้า	12 (1.5)	204 (26.1)	413 (52.9)	120 (15.4)	32 (4.1)	3.06	0.79	ปานกลาง
5. ความสะดวกของทางม้า ลาย	21 (2.7)	114 (14.6)	462 (59.2)	164 (20.8)	20 (2.6)	3.02	1.44	ปานกลาง
6. ความเอื้อเฟื้อของพนักงาน ขับรถประจำทาง	26 (3.3)	100 (12.8)	397 (50.8)	221 (28.3)	37 (4.7)	2.81	0.83	ปานกลาง
7. ความปลอดภัยกรณีมีวง เวียน	22 (2.8)	85 (10.9)	499 (63.9)	143 (18.3)	32 (4.1)	2.90	0.74	ปานกลาง
8. การสร้างเสริมความ ปลอดภัยในพื้นที่โล่งแจ้ง	24 (3.1)	163 (20.9)	429 (54.9)	141 (18.1)	24 (3.1)	3.03	0.79	ปานกลาง
9. ความสะดวกของการ บริการสาธารณะต่างๆ	25 (3.2)	141 (18.1)	420 (53.8)	165 (21.1)	30 (3.8)	2.96	0.81	ปานกลาง

10. มีการจัดบริการเฉพาะ	28	135	429	132	57	2.93	0.87	ปานกลาง
	(3.6)	(17.3)	(54.9)	(16.9)	(7.3)			
11. ความสะดวกในการเข้าถึงอาคารสถานที่	20	94	523	115	29	2.95	0.71	ปานกลาง
	(2.6)	(12.0)	(67.0)	(14.7)	(3.7)			
12. ความเพียงพอ เหมาะสมของห้องน้ำหรือสุขา	20	109	500	109	43	2.94	0.76	ปานกลาง
	(2.6)	(14.0)	(64.0)	(14.0)	(5.5)			
ภาพรวม	4	141	461	166	9	2.96	0.67	ปานกลาง
	(0.5)	(18.1)	(59.0)	(21.3)	(1.2)			

แผนภูมิที่ 83 แสดงค่าเฉลี่ยของตัวแปรด้านอาคารและพื้นที่สาธารณะ

3.2 ปัจจัยด้านการจราจร การเดินทาง และขนส่ง

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่าประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสภาพในเมืองหรือสภาพภายในเขตเทศบาลด้านการจราจร การเดินทาง และขนส่ง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.01$)

อย่างไรก็ตามแม้ว่าค่าโดยเฉลี่ยในหมวดนี้จะมีค่าปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาในรายรายการแล้วพบว่าปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางไม่ว่าจะเป็นจุดจอดรถและระบบการขนส่งเฉพาะสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุ ยังมีค่าคะแนนที่ต่ำในขณะที่ค่าปัจจัยด้านระบบการจราจรไม่ว่าจะเป็นสภาพถนนและความชัดเจนของสัญญาณไฟการจราจรจะโดดเด่นสำหรับในภูมิภาคนี้

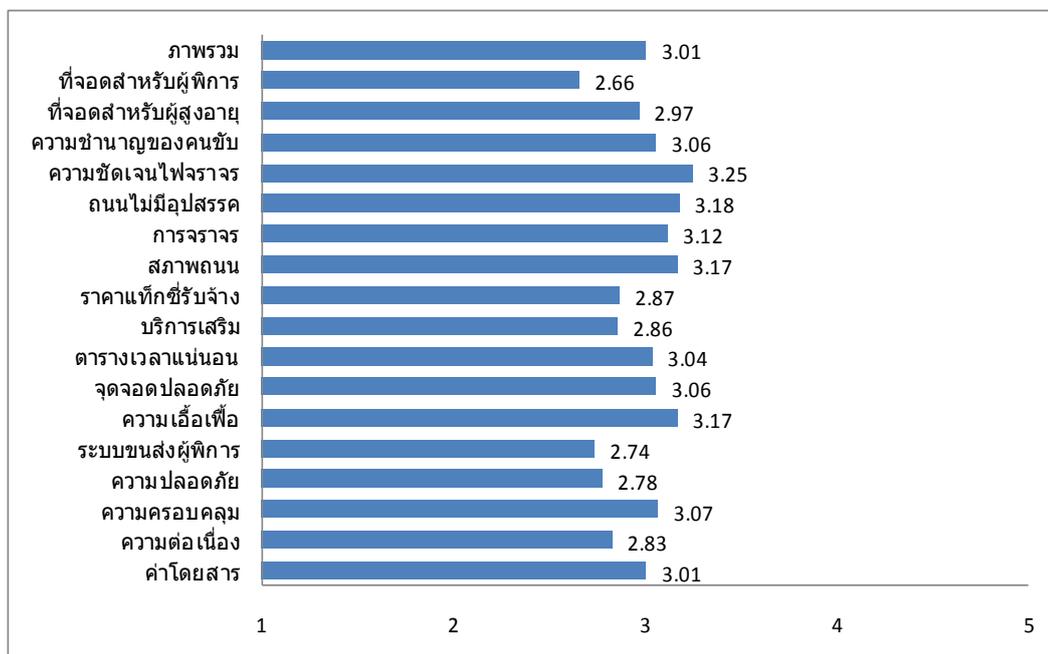
(ดูตารางที่ 94 และแผนภูมิที่ 84)

ตารางที่ 94 ระดับคะแนนของตัวแปรการจราจร การเดินทาง และขนส่งจากกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเทศบาล

การจราจร การเดินทาง และ ขนส่ง (Traffic and Transportation)	ระดับการพบเห็น					\bar{X}	SD	ระดับ การพบ เห็น
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
13. ความแน่นอน/เหมาะสม ของคาร์ดโดยสารสาธารณะ	15 (1.9)	173 (22.2)	436 (55.8)	121 (15.5)	36 (4.6)	3.01	0.79	ปานกลาง
14. ความต่อเนื่องของการ บริการ	9 (1.2)	117 (15.0)	450 (57.6)	150 (19.2)	55 (7.0)	2.83	0.80	ปานกลาง
15. ความครอบคลุมของการ ให้บริการ	17 (2.2)	213 (27.3)	394 (50.4)	127 (16.3)	30 (3.8)	3.07	0.81	ปานกลาง
16. ความปลอดภัยของรถ โดยสาร	15 (1.9)	101 (12.9)	401 (51.3)	228 (29.2)	36 (4.6)	2.78	0.79	ปานกลาง
17. มีระบบการขนส่งสำหรับ ผู้พิการ	26 (3.3)	73 (9.3)	430 (55.1)	173 (22.2)	79 (10.1)	2.74	0.88	ปานกลาง
18. ความเอื้อเฟื้อของ พนักงานขับรถ	27 (3.5)	284 (36.4)	299 (38.3)	136 (17.4)	35 (4.5)	3.17	0.90	ปานกลาง
19. มีจุดจอดรถที่ปลอดภัย สะดวก	18 (2.3)	197 (25.2)	406 (52.0)	132 (16.9)	28 (3.6)	3.06	0.80	ปานกลาง
20. มีตารางกำหนดเวลาการ เดินรถที่แน่นอน	37 (4.7)	243 (31.1)	274 (35.1)	172 (22.0)	55 (7.0)	3.04	1.00	ปานกลาง
21. มีระบบให้บริการเสริม	23 (2.9)	163 (20.9)	352 (45.1)	173 (22.2)	70 (9.0)	2.86	0.94	ปานกลาง
22. รถแท็กซี่หรือรถรับจ้าง เข้าถึงได้ไม่แพง	17 (2.2)	94 (12.0)	501 (64.1)	115 (14.7)	54 (6.9)	2.87	0.78	ปานกลาง
23. การบำรุงรักษาสภาพ ถนน	22 (2.8)	253 (32.4)	369 (47.2)	114 (14.6)	23 (2.9)	3.17	0.81	ปานกลาง
24. การจัดระบบการจราจร	23 (2.9)	221 (28.3)	387 (49.6)	129 (16.5)	21 (2.7)	3.12	0.81	ปานกลาง
25. ถนนปราศจากอุปสรรค ต่อการมอง	26 (3.3)	216 (27.7)	434 (55.6)	84 (10.8)	21 (2.7)	3.18	0.76	ปานกลาง
26. ไฟสัญญาณจราจรและ ทางแยกเห็นได้อย่างชัดเจน	31 (4.0)	271 (34.7)	371 (47.5)	81 (10.4)	27 (3.5)	3.25	0.82	ปานกลาง
27. ความรู้ความชำนาญของ พนักงานขับรถ	14 (1.8)	196 (25.1)	422 (54.0)	122 (15.6)	27 (3.5)	3.06	0.78	ปานกลาง

28. ที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ พอเพียง	18 (2.3)	159 (20.4)	422 (54.0)	147 (18.8)	35 (4.5)	2.97	0.81	ปานกลาง
29. ที่จอดรถสำหรับผู้พิการ พอเพียง	12 (1.5)	67 (8.6)	422 (54.0)	205 (26.2)	75 (9.8)	2.66	0.82	ปานกลาง
ภาพรวม	1 (0.1)	180 (23.0)	445 (57.0)	136 (17.4)	19 (2.4)	3.01	0.71	ปานกลาง

แผนภูมิที่ 84 แสดงค่าเฉลี่ยของตัวแปรด้านการจราจร การเดินทาง และการขนส่ง

3.3 ปัจจัยด้านที่อยู่อาศัย

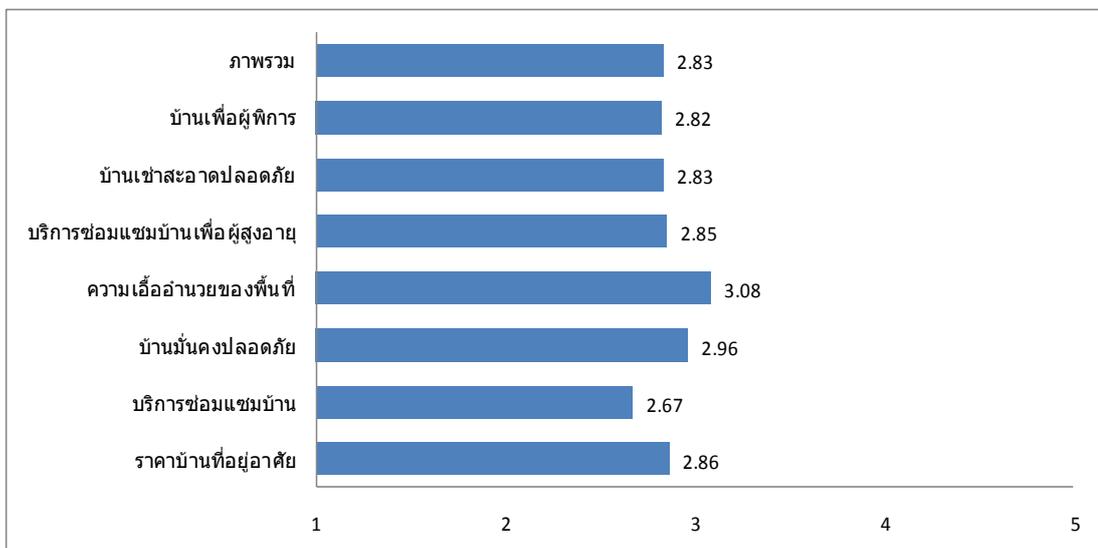
พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่าประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสภาพในเมืองหรือสภาพภายในเขตเทศบาลด้านที่อยู่อาศัยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.83$)

และเมื่อพิจารณาในส่วนแต่ละรายการพบว่าปัจจัยการซ่อมแซมบ้านผู้สูงอายุยังมีค่าต่ำสุด ในขณะที่ปัจจัยเรื่องความกว้างขวางของพื้นที่อยู่อาศัยจะมีมากที่สุด ซึ่งชี้ให้เห็นว่าเมืองยังมีข้อด้อยในการเข้าไปดูแลผู้สูงอายุในเชิงปัจเจก แต่จะพัฒนาสาธารณูปโภคจำพวกถนนหนทางที่ใช้ได้โดยทั่วไปในเมืองเป็นหลัก (ดูตารางที่ 95 และแผนภูมิที่ 85)

ตารางที่ 95 ระดับคะแนนของตัวแปรที่อยู่อาศัยในชุมชนเมืองจากกลุ่มตัวอย่าง

ที่อยู่อาศัย (Housing) ในชุมชนเมือง	ระดับการพบเห็น					\bar{X}	SD	ระดับ การพบ เห็น
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
30. มีบ้านหรือที่อยู่อาศัยใน ราคาที่เหมาะสม	7 (0.9)	85 (10.9)	534 (68.4)	102 (13.1)	53 (6.8)	2.86	0.72	ปานกลาง
31. มีการให้บริการซ่อมแซม บ้านอย่างเพียงพอ	6 (0.8)	72 (9.2)	424 (54.3)	216 (27.7)	63 (8.1)	2.67	0.78	ปานกลาง
32. สภาพบ้านมีความมั่นคง ปลอดภัย	23 (2.9)	92 (11.8)	514 (65.8)	136 (17.4)	16 (2.0)	2.96	0.70	ปานกลาง
33. ภายในบ้าน มีความกว้าง พอ หรือเอื้อให้เคลื่อนไหว	15 (1.9)	185 (23.7)	449 (57.5)	113 (14.5)	19 (2.4)	3.08	0.74	ปานกลาง
34. มีการบริการซ่อมแซม บ้านให้กับผู้สูงอายุ	25 (3.2)	104 (13.3)	426 (54.5)	178 (22.6)	48 (6.1)	2.85	0.84	ปานกลาง
35. บ้านเช่ามีความสะอาด ปลอดภัย	13 (1.7)	102 (13.1)	443 (56.7)	187 (23.9)	36 (4.6)	2.83	0.77	ปานกลาง
36. มีบ้านให้ผู้พิการ ทุพพล ภาพ	27 (3.5)	80 (10.2)	432 (55.3)	206 (26.4)	36 (4.6)	2.82	0.80	ปานกลาง
ภาพรวม	5 (0.6)	98 (12.5)	453 (58.0)	206 (26.4)	19 (2.4)	2.83	0.69	ปานกลาง

แผนภูมิที่ 85 แสดงค่าเฉลี่ยของตัวแปรด้านที่อยู่อาศัย

3.4 ปัจจัยด้านโอกาสและการมีส่วนร่วมทางสังคม

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่าประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสภาพในเมืองหรือสภาพภายในเขตเทศบาลด้านโอกาสการมีส่วนร่วมในสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$)

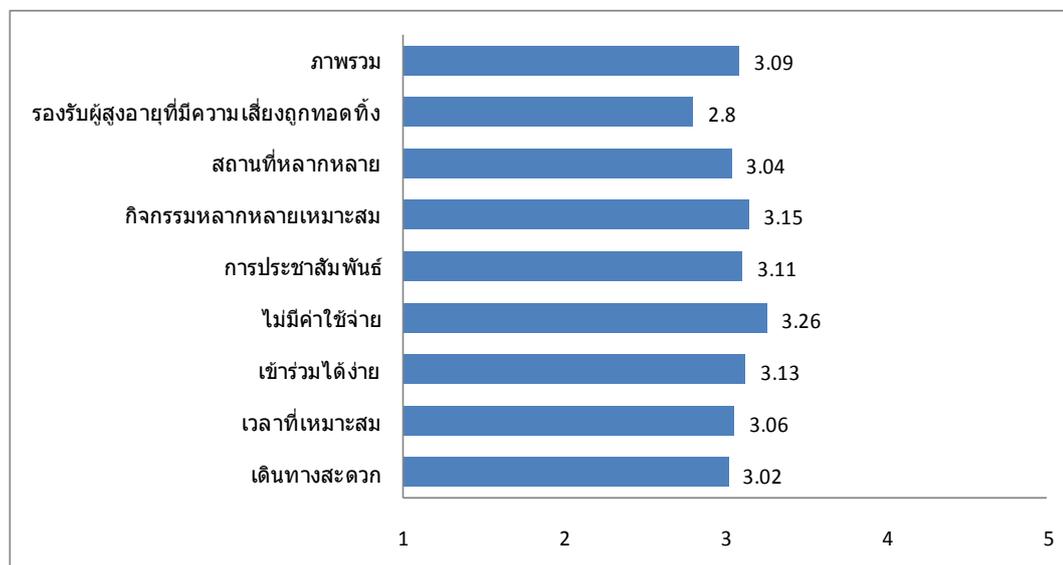
กล่าวคือในประเด็นสภาพในเมืองหรือสภาพภายในเขตเทศบาลด้านโอกาสการมีส่วนร่วมในสังคม แม้ว่าโดยภาพรวมเมืองในภูมิภาคนี้จะมีเวทีสำหรับการมีส่วนร่วมทางสังคมของผู้สูงอายุและเอื้อให้ผู้สูงอายุโดยทั่วไปได้เข้ามามีส่วนรวมโดยง่ายก็ตาม แต่เวทีหรือสถานที่รองรับผู้สูงอายุที่มีความเสี่ยงในการถูกทอดทิ้งยังอยู่ในระดับที่น้อยกว่าเมื่อเทียบกับผู้สูงอายุโดยทั่วไป

(ดูตารางที่ 96 และแผนภูมิที่ 86)

ตารางที่ 96 ระดับคะแนนของตัวแปรโอกาสการมีส่วนร่วมทางสังคมจากกลุ่มตัวอย่างฯ

โอกาสในการมีส่วนร่วมทางสังคม (Social Participation)	ระดับการพบเห็น					\bar{X}	SD	ระดับการพบเห็น
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
37. สถานที่จัดกิจกรรมต่างๆ เดินทางได้สะดวก	12 (1.5)	220 (28.2)	351 (44.9)	169 (21.6)	29 (3.7)	3.02	0.84	ปานกลาง
38. กิจกรรม จัดในช่วงเวลา ที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ	11 (1.4)	184 (23.6)	442 (56.6)	129 (16.5)	15 (1.9)	3.06	0.72	ปานกลาง
39. กิจกรรมต่าง ๆ จัดให้ ผู้สูงอายุเข้าร่วมได้โดยง่าย	21 (2.7)	197 (25.2)	448 (57.4)	96 (12.3)	19 (2.4)	3.13	0.75	ปานกลาง
40. กิจกรรมต่างๆ ไม่มี ค่าใช้จ่ายอื่น	32 (4.1)	281 (36.0)	358 (45.8)	79 (10.1)	31 (4.0)	3.26	0.84	ปานกลาง
41. มีการแจ้งข้อมูลข่าวสาร หรือสื่อสารประชาสัมพันธ์	26 (3.3)	207 (26.5)	352 (45.1)	173 (22.2)	23 (2.9)	3.11	1.79	ปานกลาง
42. กิจกรรมที่หลากหลาย หรือเหมาะสมกับผู้สูงอายุ	25 (3.2)	211 (27.0)	424 (54.3)	98 (12.5)	23 (2.9)	3.15	0.78	ปานกลาง
43. มีสถานที่ในการจัด กิจกรรมอย่างหลากหลาย	18 (2.3)	181 (23.2)	422 (54.0)	133 (17.0)	27 (3.5)	3.04	0.79	ปานกลาง
44. มีเวทีหรือสถานที่รองรับ ผู้สูงอายุที่มีความเสี่ยงในการ ถูกทอดทิ้ง	31 (4.0)	104 (13.3)	390 (49.9)	193 (24.7)	63 (8.1)	2.80	0.90	ปานกลาง
ภาพรวม	9 (1.2)	178 (22.8)	484 (62.0)	98 (12.5)	12 (1.5)	3.09	0.67	ปานกลาง

แผนภูมิที่ 86 แสดงค่าเฉลี่ยของตัวแปรด้านโอกาสการมีส่วนร่วมในสังคม

3.5 ปัจจัยด้านการยอมรับและการมีสังกัดในสังคม

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่าประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสภาพในเมืองหรือสภาพภายในเขตเทศบาลด้านการยอมรับและการมีสังกัดในสังคม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.10$)

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาในส่วนรายละเอียดจะพบว่า การยอมรับหรือการนับรวมเอาผู้สูงอายุเข้ามาสู่สังคมในกรณีของโรงเรียนที่ยังเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุเข้ามาร่วมในกิจกรรม ในกรณีผู้สูงอายุที่มีโอกาสทำงานแต่ได้รับค่าจ้างที่ไม่เหมาะสม ตลอดจนกรณีการไม่ตั้งข้อรังเกียจต่อผู้สูงอายุในการรับเข้าทำงานยังมีค่าของปัจจัยดังกล่าวต่ำกว่าเมื่อเทียบกับปัจจัยอื่นๆ ซึ่งตรงข้ามกับการมีส่วนร่วมที่โดดเด่นจะมาจากการที่ กรณีมีการจัดกิจกรรมของครอบครัว ลูกหลานจะให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุค่อนข้างมากในภูมิภาคนี้

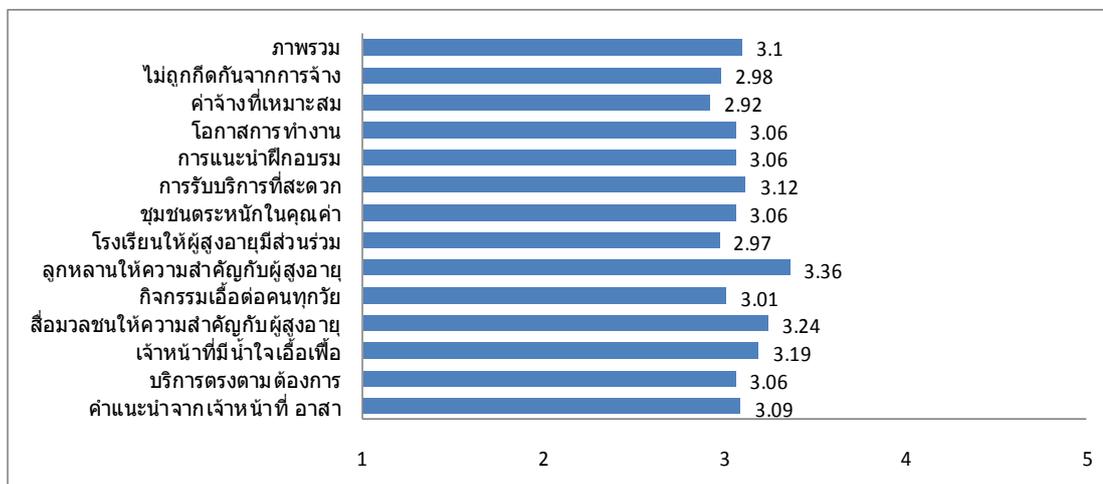
(ดูตารางที่ 97 และแผนภูมิที่ 87)

ตารางที่ 97 ระดับคะแนนของตัวแปรการยอมรับและการมีสังกัดในสังคมจากกลุ่มตัวอย่าง ๗

เรื่องของการยอมรับและการมีสังกัดในสังคม (Respect And Social Inclusion)	ระดับการพบเห็น					\bar{X}	SD	ระดับการพบเห็น
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
45. ผู้สูงอายุได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ อาสาสมัคร	18 (2.3)	190 (24.3)	450 (57.6)	93 (11.9)	30 (3.8)	3.09	0.74	ปานกลาง
46. ผู้สูงอายุได้รับการบริการที่ตรงกับความต้องการ	14	175	464	106	22	3.06	0.76	ปานกลาง

47. เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมี	(1.8)	(22.4)	(59.4)	(13.6)	(2.8)			
ความเอื้อเฟื้อและมีน้ำใจ	17	259	379	107	19	3.19	0.79	ปานกลาง
48. สื่อมวลชนในท้องถิ่นให้	(2.2)	(33.2)	(48.5)	(13.7)	(2.4)			
ความสำคัญกับผู้สูงอายุ	27	283	346	100	25	3.24	0.83	ปานกลาง
49. ชุมชนมีการจัดกิจกรรมที่	(3.5)	(36.2)	(44.3)	(12.8)	(3.2)			
เอื้อให้คนทุกวัยเข้ามาร่วม	17	192	377	172	23	3.01	0.81	ปานกลาง
50. เวลาที่มีการจัดกิจกรรม	(2.2)	(24.6)	(48.3)	(22.0)	(2.9)			
ของครอบครัว ลูกหลานจะให้	39	315	328	83	16	3.36	0.81	ปานกลาง
ความสำคัญกับผู้สูงอายุ	(5.0)	(40.3)	(42.0)	(10.6)	(2.0)			
51. โรงเรียนต่างๆเปิดโอกาส								
ให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมใน	23	178	366	185	29	2.97	0.85	ปานกลาง
กิจกรรม	(2.9)	(22.8)	(46.9)	(23.7)	(3.7)			
52. ชุมชนตระหนักในคุณค่า								
ของผู้สูงอายุ	38	141	461	116	25	3.06	0.80	ปานกลาง
53. ผู้สูงอายุที่สุขภาพไม่ดี	(4.9)	(18.1)	(59.0)	(14.9)	(3.2)			
ได้รับความสะดวกในการใช้	27	182	456	92	24	3.12	0.77	ปานกลาง
บริการจากทั้งภาครัฐและ	(3.5)	(23.3)	(58.4)	(11.8)	(3.1)			
ภาคธุรกิจ								
54. มีการแนะนำฝึกอบรม								
	17	162	478	96	28	3.06	0.74	ปานกลาง
55. มีการส่งเสริมโอกาสให้	(2.2)	(20.7)	(61.2)	(12.3)	(3.6)			
ผู้สูงอายุสามารถทำงานได้	16	237	347	137	44	3.06	0.88	ปานกลาง
56. มีค่าจ้างที่เหมาะสม	(2.0)	(30.3)	(44.4)	(17.5)	(5.6)			
สำหรับผู้สูงอายุที่ทำงาน	19	131	454	125	52	2.92	0.82	ปานกลาง
	(2.4)	(16.8)	(58.1)	(16.0)	(6.7)			
57. ไม่มีการรังเกียจ หรือ	29	137	448	131	36	2.98	0.82	ปานกลาง
สร้างเงื่อนไขข้อจำกัดเพื่อกีด	(3.7)	(17.5)	(57.4)	(16.8)	(4.6)			
กันผู้สูงอายุจากการจ้างงาน								
ภาพรวม	5	201	452	116	7	3.10	0.67	ปานกลาง
	(0.6)	(25.7)	(57.9)	(14.9)	(0.9)			

แผนภูมิที่ 87 แสดงค่าเฉลี่ยของตัวแปรด้านการยอมรับและการมีสังกัดในสังคม

3.6 ตัวแปรด้านการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการมีงานทำ

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่าประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสภาพในเมืองหรือสภาพภายในเขตเทศบาลด้านการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการมีงานทำ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.82$)

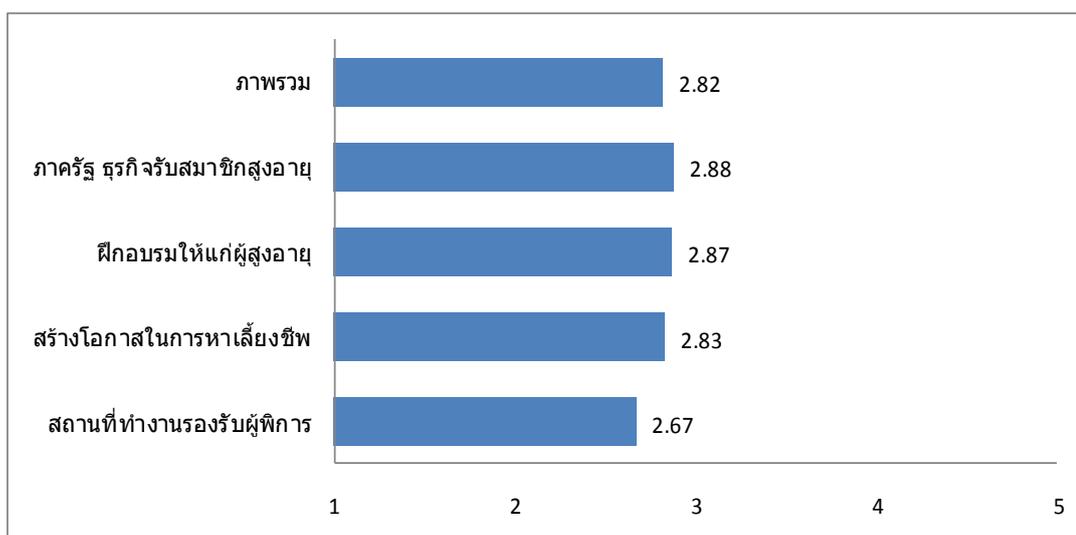
ในหมวดนี้จะเน้นหนักการกระตุ้นให้เกิดผู้สูงอายุที่แข็งแรงและมีคุณภาพ (active & quality Aging) ซึ่งจะเห็นได้ว่าแม้ว่าโดยภาพรวมจะมีคะแนนในระดับปานกลาง แต่เป็นปานกลางที่ค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับคะแนนเฉลี่ยจากปัจจัยอื่นๆ กล่าวคือยังขาดทั้งการปรับสถานที่ทำงานเพื่อให้สามารถรองรับผู้พิการ ทุกพลภาพ, ยังบกพร่องในด้านการส่งเสริม หรือสร้างโอกาสให้ผู้สูงอายุสามารถหาเลี้ยงตัวเองได้ ตลอดจนยังขาดการฝึกอบรมให้แก่ผู้เกษียณอายุ รวมทั้งยังอ่อนการกระตุ้นให้องค์กรทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน รวมทั้งภาคประชาชนให้รับสมาชิกที่เป็นผู้สูงอายุเข้าทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากมีความพิการอยู่ด้วย ซึ่งสะท้อนว่าสังคมภาคใต้ไม่นิยมหรือไม่ได้เน้นหนักที่จะกระตุ้นให้ผู้สูงอายุหรือผู้พิการได้ทำงาน ซึ่งอาจเป็นทั้งเหตุผลในเชิงลบหรือเชิงบวกต่อผู้สูงอายุ

(ดูตารางที่ 98 และแผนภูมิที่ 88)

ตารางที่ 98 ระดับคะแนนของตัวแปรการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการมีงานทำจากกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเทศบาล

การมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการมีงานทำ (Civic Participation And Employment)	ระดับการพบเห็น					\bar{X}	SD	ระดับการพบเห็น
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
58. สถานที่ทำงานมีการปรับปรุงเพื่อให้สามารถรองรับผู้พิการ ทูพพลภาพ	4 (0.5)	80 (10.2)	428 (54.8)	194 (24.8)	75 (9.6)	2.67	0.81	ปานกลาง
59. มีการส่งเสริม หรือสร้างโอกาสให้ผู้สูงอายุสามารถหาเลี้ยงตัวเองได้	3 (0.4)	137 (17.5)	420 (53.8)	166 (21.3)	55 (7.0)	2.83	0.81	ปานกลาง
60. มีการฝึกอบรมให้แก่ผู้เกษียณอายุ	13 (1.7)	199 (25.5)	291 (37.3)	226 (28.9)	52 (6.7)	2.87	0.93	ปานกลาง
61. มีการกระตุ้นให้องค์กรทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน รวมทั้งภาคประชาชนให้รับสมาชิกที่เป็นผู้สูงอายุ	23 (2.9)	144 (18.4)	393 (50.3)	155 (19.8)	66 (8.5)	2.88	0.91	ปานกลาง
ภาพรวม	4 (0.5)	175 (22.4)	352 (45.1)	175 (22.4)	75 (9.6)	2.82	0.91	ปานกลาง

แผนภูมิที่ 88 แสดงค่าเฉลี่ยของตัวแปรด้านการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการมีงานทำ

3.7 ตัวแปรด้านสารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่าประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสภาพในเมืองหรือสภาพภายในเขตเทศบาลด้านสารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$)

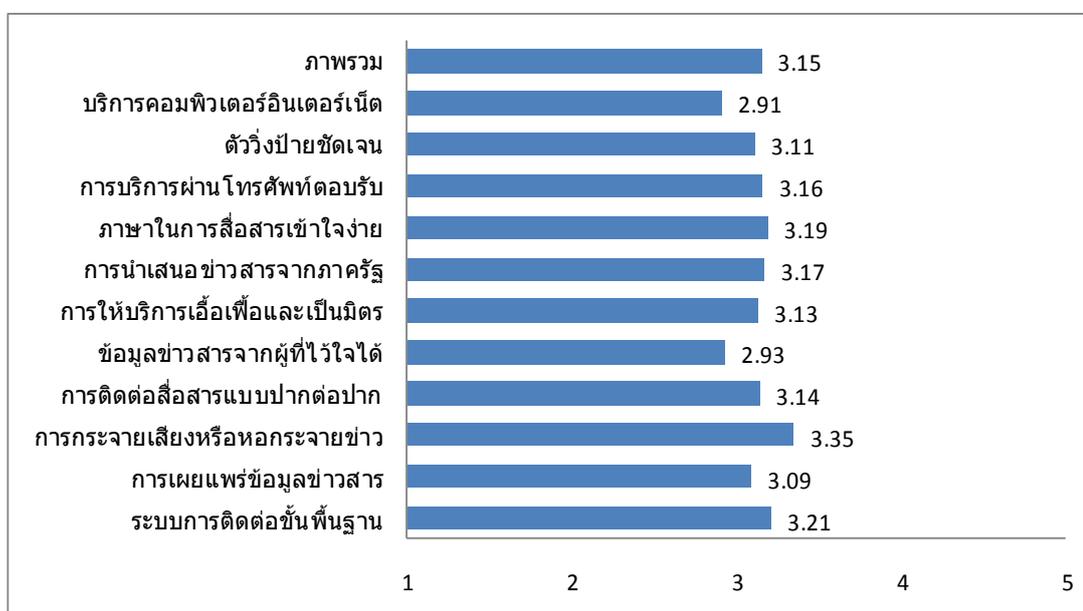
อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาในส่วนรายการรายละเอียดก็จะพบว่าการติดต่อสื่อสารด้วยช่องทางพื้นฐานหรือแบบเดิมเช่นการมี “หอกระจายข่าว” ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้ให้แต่ละชุมชนได้จัดทำเพื่อใช้ในการสื่อสารไปยังชาวบ้านเป็นช่องทางที่ผู้สูงอายุรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้มากที่สุด ในขณะที่ผู้สูงอายุในภูมิภาคนี้ยังใช้ช่องทางอินเทอร์เน็ตหรือวิธีการอื่นน้อยอยู่ ในขณะที่ช่องทางการติดต่อสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุที่มีความเสี่ยงในการถูกทอดทิ้งยังมีในระดับที่ต่ำเมื่อเทียบกับผู้สูงอายุโดยทั่วไป (ดูตารางที่ 99 และแผนภูมิที่ 89)

ตารางที่ 99 ระดับคะแนนของตัวแปรสารสนเทศและการติดต่อสื่อสารจากกลุ่มตัวอย่างฯ

สารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร (Communication And Information)	ระดับการพบเห็น					\bar{X}	SD	ระดับการพบเห็น
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
62. มีระบบการติดต่อขั้นพื้นฐาน	126 (16.1)	125 (16.0)	362 (46.4)	128 (16.4)	40 (5.1)	3.21	1.06	ปานกลาง
63. มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างกว้างขวาง	47 (6.0)	180 (23.0)	389 (49.8)	134 (17.2)	31 (4.0)	3.09	0.89	ปานกลาง
64. มีการกระจายเสียง หรือหอกระจายข่าว	96 (12.3)	270 (34.6)	260 (33.3)	122 (15.6)	33 (4.2)	3.35	1.02	ปานกลาง
65. มีการติดต่อสื่อสารแบบปากต่อปาก	39 (5.0)	202 (25.9)	404 (51.7)	105 (13.4)	31 (4.0)	3.14	0.85	ปานกลาง
66. ผู้สูงอายุที่มีความเสี่ยงในการถูกทอดทิ้งก็ได้รับข้อมูลจากผู้ที่เราไว้วางใจได้	25 (3.2)	163 (20.9)	365 (46.7)	193 (24.7)	35 (4.5)	2.93	0.87	ปานกลาง
67. มีการให้บริการอย่างเอื้อเฟื้อ เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ	26 (3.3)	208 (26.6)	417 (53.4)	102 (13.1)	28 (3.6)	3.13	0.81	ปานกลาง
68. มีการนำเสนอข่าวสารทางสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์จากภาครัฐ	19 (2.4)	218 (27.9)	436 (55.8)	92 (11.8)	16 (2.0)	3.17	0.74	ปานกลาง
69. สิ่งพิมพ์และข้อความมีภาษาที่เข้าใจง่าย กระชับ	42 (5.4)	191 (24.5)	452 (57.9)	72 (9.2)	24 (3.1)	3.19	0.79	ปานกลาง
70. การบริการโทรศัพท์แบบตอบรับจากส่วนราชการหรือ	32 (4.1)	228 (29.2)	397 (50.8)	86 (11.0)	38 (4.9)	3.16	0.86	ปานกลาง

ภาคเอกชน จะพูดซ้ำ ๆ ซัก								
71. ตัววิ่งหรือตัวหนังสือตาม	32	168	458	98	25	3.11	0.78	ปานกลาง
ป้ายในที่สาธารณะ ชัดเจน	(4.1)	(21.5)	(58.6)	(12.5)	(3.2)			
72. มีบริการคอมพิวเตอร์	23	130	434	144	50	2.91	0.84	ปานกลาง
อินเทอร์เน็ตที่ราคาถูก	(2.9)	(16.6)	(55.6)	(18.4)	(6.4)			
ภาพรวม	11	242	396	117	15	3.15	0.75	ปานกลาง
	(1.4)	(31.0)	(50.7)	(15.0)	(1.9)			

แผนภูมิที่ 89 แสดงค่าเฉลี่ยของตัวแปรด้านสารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร

3.8 ตัวแปรด้านชุมชนและการบริการสุขภาพ

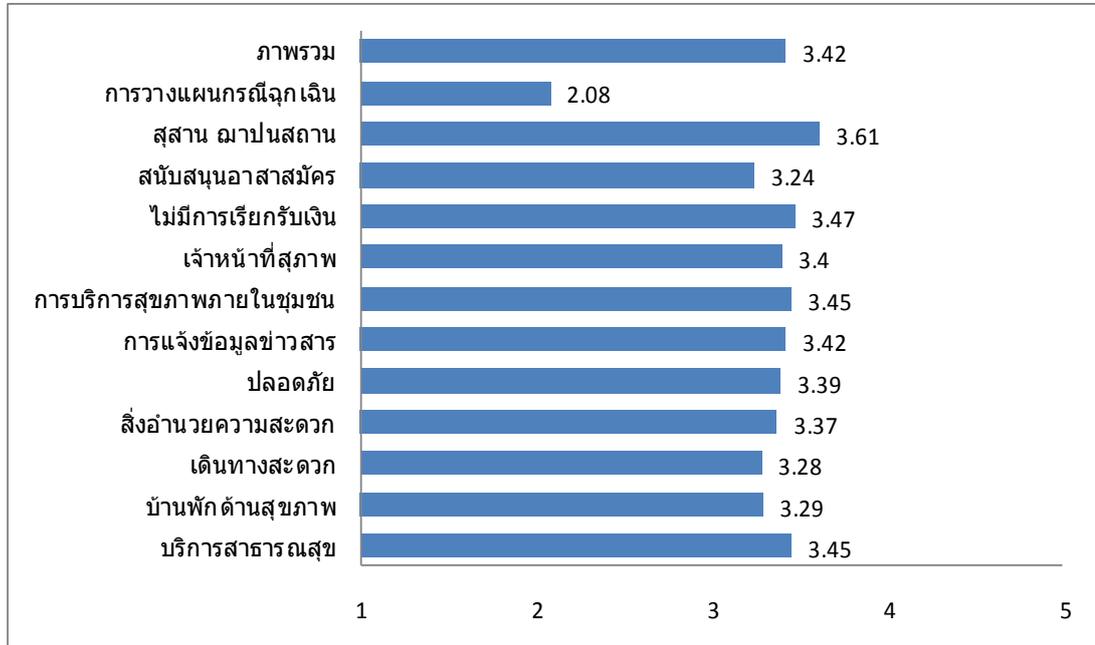
พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่าประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสภาพในเมืองหรือสภาพภายในเขตเทศบาลด้านการสนับสนุนจากชุมชนและการบริการสุขภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.42$)

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาในส่วนรายการรายละเอียดก็จะพบว่าผู้สูงอายุยังเห็นว่าการวางแผนกรณีฉุกเฉินของเมืองยังทำได้ไม่ดีนัก ในขณะที่ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในปัจจัยการได้รับการบริการสาธารณสุข การบริการสุขภาพในชุมชนตลอดจนการแจ้งข้อมูลข่าวสารและความสะดวกต่างๆ ในด้านการสนับสนุนและการบริการสุขภาพในระดับที่มาก โดยเฉพาะปัจจัยความพึงพอใจในด้านการมีสุสานและฌาปนสถานที่เหมาะสมจะสูงที่สุดเมื่อเทียบกับทั้งหมด ซึ่งชี้ให้เห็นถึงการปฏิบัติตามภารกิจของเทศบาลในการจัดการเพื่อผู้วัยชมนั้นเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงมีคะแนนในระดับที่มากที่สุด (ดูตารางที่ 100 และแผนภูมิที่ 90)

ตารางที่ 100 ระดับคะแนนของตัวแปรการสนับสนุนจากชุมชนและการบริการสุขภาพฯ

การสนับสนุนจากชุมชนและ การบริการสุขภาพ (Community Support and Health Services)	ระดับการพบเห็น					\bar{X}	SD	ระดับ การพบ เห็น
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
73. การบริการสาธารณสุข มีทั้งป้องกันและรักษา	113 (14.5)	263 (33.7)	293 (37.5)	89 (11.4)	23 (2.9)	3.45	0.97	มาก
74. มีบ้านพักที่ให้บริการด้าน สุขภาพ	100 (12.8)	202 (25.9)	338 (43.3)	114 (14.6)	27 (3.5)	3.29	0.98	ปานกลาง
75. มีสถานบริการสุขภาพที่ เดินทางไปได้โดยสะดวก	97 (12.4)	238 (30.5)	259 (33.2)	165 (21.1)	22 (2.8)	3.28	1.02	ปานกลาง
76. มีสิ่งอำนวยความสะดวก ที่ออกแบบมาสำหรับผู้สูงอายุ	90 (11.5)	274 (35.1)	282 (36.1)	108 (13.8)	27 (3.5)	3.37	0.97	ปานกลาง
77. สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการสาธารณสุขและการ บริการชุมชนปลอดภัย	97 (12.4)	274 (35.1)	283 (36.2)	97 (12.4)	30 (3.8)	3.39	0.98	ปานกลาง
78. มีการแจ้งข้อมูลข่าวสาร ที่ชัดเจนแก่ผู้สูงอายุ	98 (12.5)	280 (35.9)	290 (37.1)	81 (10.4)	32 (4.1)	3.42	0.97	มาก
79. ภายในชุมชนมีการ จัดการการบริการสุขภาพที่ดี	118 (15.1)	249 (31.9)	306 (39.2)	87 (11.1)	21 (2.7)	3.45	0.96	มาก
80. เจ้าหน้าที่ที่ให้บริการ ผู้สูงอายุ สุภาพเอื้อเพื่อ	99 (12.7)	279 (35.7)	257 (32.9)	134 (17.2)	12 (1.5)	3.40	0.96	ปานกลาง
81. การให้บริการสุขภาพใน ชุมชนไม่มีการเรียกรับเงิน	121 (15.5)	274 (35.1)	268 (34.3)	94 (12.0)	24 (3.1)	3.47	0.99	มาก
82. มีการสนับสนุนให้มี อาสาสมัครทุกเพศ ทุกวัย	52 (6.7)	237 (30.3)	360 (46.1)	109 (14.0)	23 (2.9)	3.24	0.87	ปานกลาง
83. มี สุสาน หรือ ฌาปน สถานอย่างเพียงพอ	175 (22.4)	240 (30.7)	277 (35.5)	68 (8.7)	21 (2.7)	3.61	1.01	มาก
84. ชุมชนมีการวางแผน รองรับสภาวะฉุกเฉิน	38 (4.9)	175 (22.4)	428 (54.8)	99 (12.7)	41 (5.2)	2.08	0.86	ปานกลาง
ภาพรวม	85 (10.9)	275 (35.2)	319 (40.8)	87 (11.1)	15 (1.9)	3.42	0.89	มาก

แผนภูมิที่ 90 แสดงค่าเฉลี่ยของตัวแปรด้านการสนับสนุนจากชุมชนและการบริการสุขภาพ

3.9 ผลโดยภาพรวม

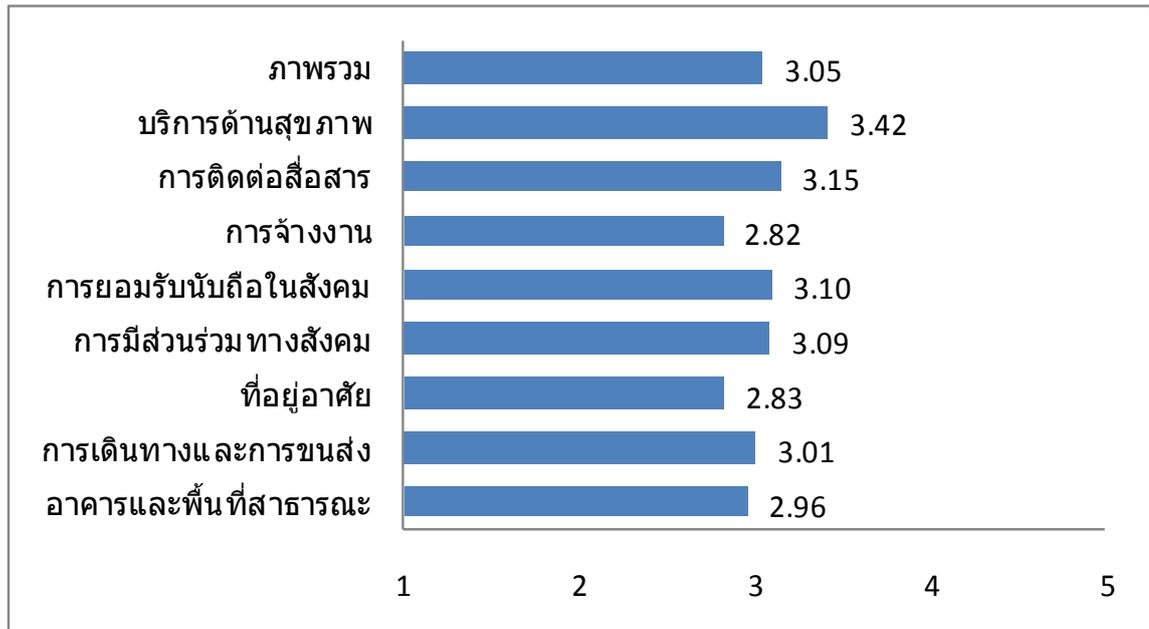
พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่าเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ อยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.05$) โดยมีคะแนนสูงสุดในด้านความเป็นชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ ($\bar{x} = 3.42$) สารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร ($\bar{x} = 3.15$) การยอมรับนับถือจากคนในสังคม ($\bar{x} = 3.10$) การมีส่วนร่วมทางสังคม ($\bar{x} = 3.09$) การเดินทางและการขนส่ง ($\bar{x} = 3.01$) ส่วนที่ได้คะแนนต่ำสุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการจ้างงาน ($\bar{x} = 2.82$) รองลงมาได้แก่เรื่องที่อยู่อาศัย ($\bar{x} = 2.83$) (ดูตารางที่ 101 และแผนภูมิที่ 91)

ตารางที่ 101 ระดับคะแนนของตัวชี้วัดเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุจากกลุ่มตัวอย่างฯ

ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	ระดับการพบเห็น
1. อาคารและพื้นที่สาธารณะ	2.96	ปานกลาง
2. การเดินทางและการขนส่ง	3.01	ปานกลาง
3. ที่อยู่อาศัย	2.83	ปานกลาง
4. การมีส่วนร่วมทางสังคม	3.09	ปานกลาง
5. การยอมรับนับถือจากคนในสังคม	3.10	ปานกลาง
6. การมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการจ้างงาน	2.82	ปานกลาง

7. สารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร	3.15	ปานกลาง
8. ความเป็นชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ	3.42	มาก
ภาพรวม	3.05	ปานกลาง

แผนภูมิที่ 91 แสดงค่าเฉลี่ยของตัวชี้วัดเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุจากกลุ่มตัวอย่างฯ

4. การเปรียบเทียบข้อมูลภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างของเมือง 2 เมืองในภาคใต้

จากการที่คณะผู้วิจัยใช้การเก็บข้อมูลจากผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเทศบาลของจังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพัทลุง เพื่อเป็นตัวแทนที่เป็นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเมืองหรือเทศบาลในภาคใต้ โดยมีจำนวนตัวอย่างจากจังหวัดนครศรีธรรมราช 392 คนและจากจังหวัดพัทลุง 389 คนนั้น เพื่อเป็นการเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างภายในภูมิภาค ผู้วิจัยขอสรุปประเด็นสำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

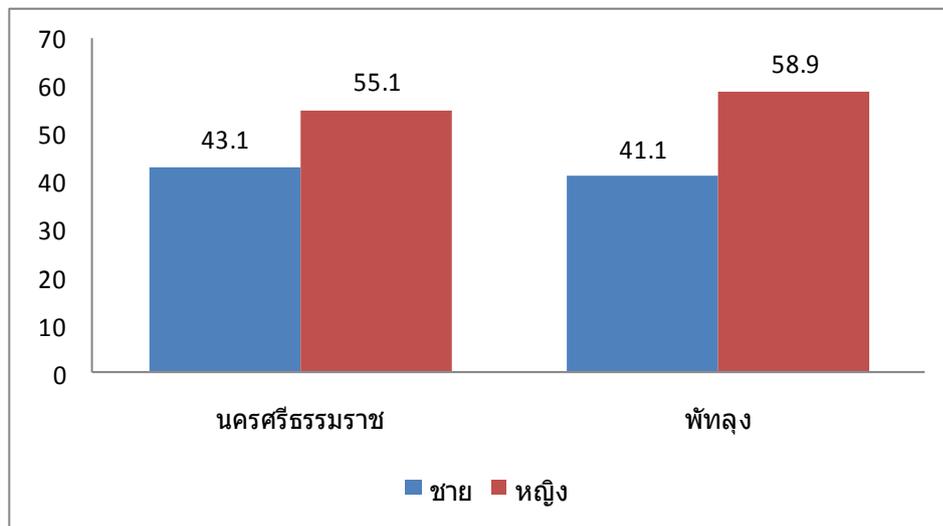
4.1 เพศ

พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเทศบาลมีสัดส่วนของเพศหญิงมีมากกว่าเพศชาย ในทั้งสองจังหวัด (ดูตารางที่ 102 และแผนภูมิที่ 92)

ตารางที่ 102 เปรียบเทียบร้อยละของเพศ

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง		ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง	
		นครศรีธรรมราช	พัทลุง
เพศ	ชาย	43.1	41.1
	หญิง	55.1	58.9
	ไม่ระบุ	1.8	0.0
รวม		100.0	100.0

แผนภูมิที่ 92 เปรียบเทียบร้อยละของเพศ

4.2 อายุ

พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเทศบาลมีสัดส่วนของผู้ที่มีอายุ 66-70 มากกว่ากลุ่มช่วงอายุอื่นๆ ในทั้งสองจังหวัดนี้

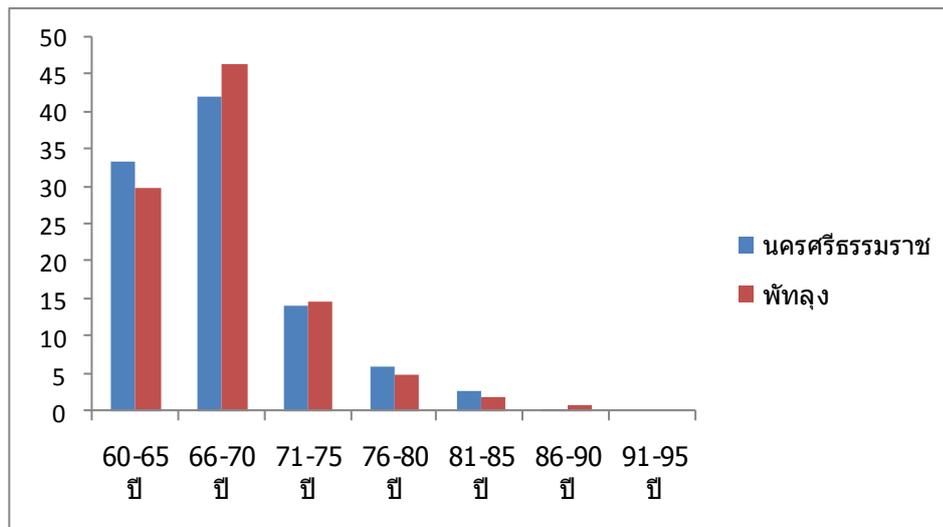
(ดูตารางที่ 103 และแผนภูมิที่ 93)

ตารางที่ 103 เปรียบเทียบร้อยละของอายุ

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง		ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง	
		นครศรีธรรมราช	พัทลุง
อายุ	60-65 ปี	33.4	29.8
	66-70 ปี	42.1	46.5
	71-75 ปี	14.0	14.7
	76-80 ปี	5.9	4.9

81-85 ปี	2.6	1.8
86-90 ปี	0.3	0.8
91-95 ปี	0.0	0.0
ไม่ระบุ	1.8	1.5
รวม	100.0	100.0

แผนภูมิที่ 93 เปรียบเทียบร้อยละของอายุ

4.3 การศึกษา

พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเทศบาลมีสัดส่วนของผู้ที่มีอายุ การศึกษาระดับประถมศึกษามากกว่าระดับอื่น ๆ ในทั้งสองจังหวัด ซึ่งเมื่อย้อนไปในสมัยที่ผู้สูงอายุเหล่านี้เป็นผู้ที่อยู่ในวัยทำงานก็จะเห็นได้ว่า ผู้ที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาสามารถ ออกไปประกอบสัมมาอาชีพหรือหาเลี้ยงครอบครัวได้ เช่น สามารถไปเป็นครูสอนหนังสือหรือทำราชการได้ ดังนั้นจึงไม่แปลกที่คนในยุคนั้นจะจบแค่ประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตามผู้ที่อยู่ในภูมิภาคนี้ก็มีส่วนที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไปอยู่กว่าร้อยละ 25

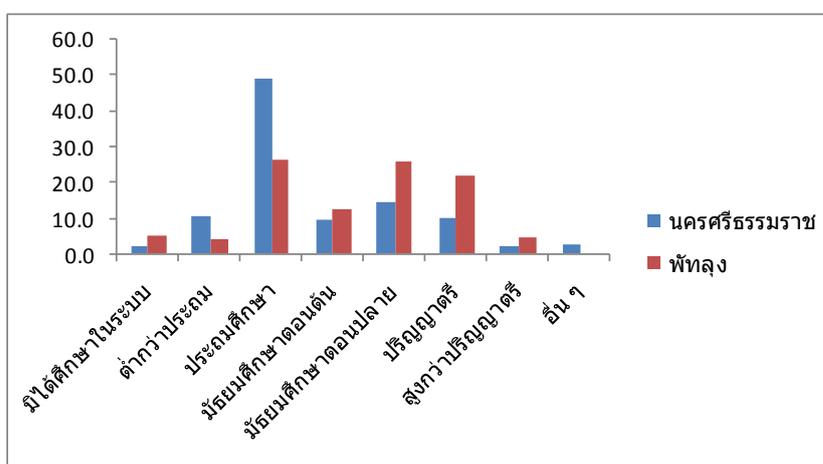
(ดูตารางที่ 104 และแผนภูมิที่ 94)

ตารางที่ 104 เปรียบเทียบร้อยละของการศึกษา

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง	
	นครศรีธรรมราช	พัทลุง
การศึกษา มีได้ศึกษาในระบบ	2.0	5.1
ต่ำกว่าประถม	10.5	4.1

ประถมศึกษา	49.0	26.2
มัธยมศึกษาตอนต้น	9.4	12.6
มัธยมศึกษาตอนปลาย	14.3	25.7
ปริญญาตรี	9.9	21.6
สูงกว่าปริญญาตรี	2.0	4.6
อื่น ๆ	2.3	0.0
ไม่ระบุ	0.5	0.0
รวม	100.0	100.0

แผนภูมิที่ 94 เปรียบเทียบร้อยละของการศึกษา

4.4 อาชีพ

พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเทศบาลจังหวัดนครศรีธรรมราชมีสัดส่วนของผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด ในขณะที่จังหวัดพัทลุงมีสัดส่วนของผู้ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวมากที่สุด

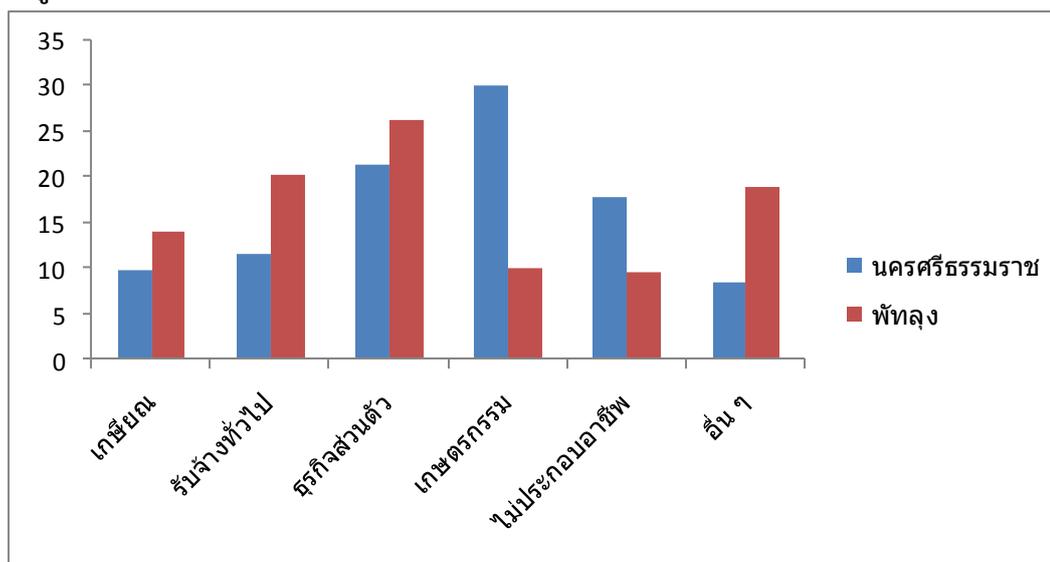
(ดูตารางที่ 105 และแผนภูมิที่ 95)

ตารางที่ 105 เปรียบเทียบร้อยละของอาชีพ

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง	
	นครศรีธรรมราช	พัทลุง
อาชีพ		
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจเกษียณ	9.7	14.1
รับจ้างทั่วไป	11.7	20.3
ธุรกิจส่วนตัว	21.4	26.2
เกษตรกรรม	30.1	10.0

ไม่ประกอบอาชีพ	17.9	9.5
อื่น ๆ	8.4	19.0
ไม่ระบุ	0.8	0.8
รวม	100.0	100.0

แผนภูมิที่ 95 เปรียบเทียบร้อยละของอาชีพ

4.5 รายได้

พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเทศบาลมีผู้มีสัดส่วนของรายได้ 4,001-8,000 บาท มากที่สุด ในทั้งสองจังหวัด โดยที่ผู้สูงอายุของเมืองพัทลุงที่มีรายได้ที่สูงตั้งแต่ 8,000 บาทต่อเดือนขึ้นไปจะมีประมาณ 2 เท่าของผู้สูงอายุที่มีรายได้ในระดับเดียวกันของจังหวัดนครศรีธรรมราช หรือเมื่อพิจารณาจากแผนภูมิจะเห็นว่าผู้สูงอายุในเขตเมืองพัทลุงจะมีรายได้ต่อเดือนสูงกว่าเมื่อเทียบกับนครศรีธรรมราช ทั้งนี้อาจสอดคล้องกับอาชีพ ที่ผู้สูงอายุในเขตเมืองพัทลุงจะเป็นข้าราชการ เกษียณที่รับบำนาญ รับจ้างทั่วไป มีธุรกิจส่วนตัวมากกว่า นครศรีธรรมราชที่มีการเกษตรในเขตเมืองถึงร้อยละ 30

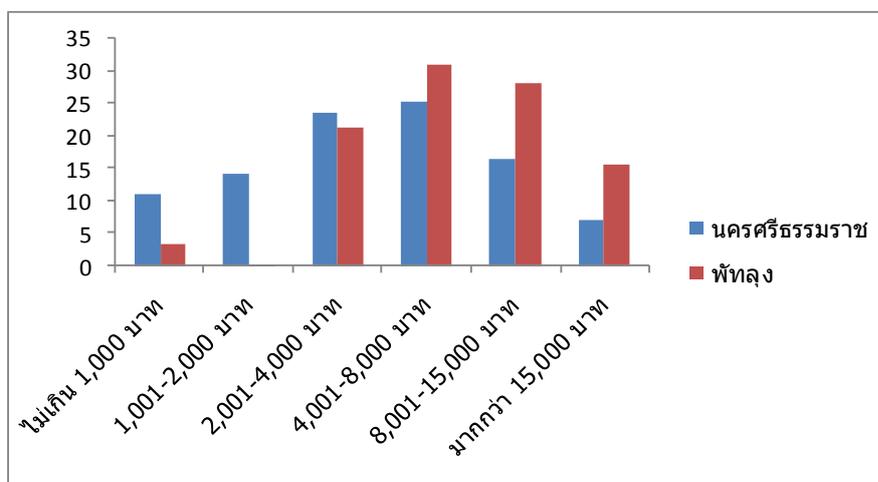
(ดูตารางที่ 106 และแผนภูมิที่ 96)

ตารางที่ 106 เปรียบเทียบร้อยละของรายได้

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง	
	นครศรีธรรมราช	พัทลุง
รายได้ ไม่เกิน 1,000 บาท	11.2	3.3
1,001-2,000 บาท	14.3	0.3

2,001-4,000 บาท	23.5	21.3
4,001-8,000 บาท	25.3	31.1
8,001-15,000 บาท	16.6	28.3
มากกว่า 15,000 บาท	7.1	15.7
ไม่ระบุ	2.0	0.0
รวม	100.0	100.0

แผนภูมิที่ 96 เปรียบเทียบร้อยละของรายได้

5. การเปรียบเทียบปัจจัยด้านสถานะแวดล้อมของเมืองที่รองรับสังคมผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาล นครนครศรีธรรมราชและเทศบาลเมืองพัทลุง

จากการเปรียบเทียบข้อมูลตัวแปรด้านสถานะแวดล้อมที่รองรับสังคมผู้สูงอายุพบว่า

- 1) ในประเด็นด้านอาคารและสถานที่ จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพัทลุงอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนความพึงพอใจใกล้เคียงกันทั้งสองเทศบาล
- 2) ในประเด็นด้านการเดินทางและการขนส่ง จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพัทลุงอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนใกล้เคียงกัน แต่ผู้สูงอายุของเมืองในจังหวัดพัทลุงจะที่ระดับความพึงพอใจในด้านนี้มากกว่าเมืองในจังหวัดนครศรีธรรมราชเล็กน้อย
- 3) ในประเด็นด้านที่อยู่อาศัย จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพัทลุงอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนใกล้เคียงกันทั้งสองจังหวัด
- 4) ในประเด็นด้านการมีส่วนร่วมทางสังคม จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพัทลุงอยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตามผู้สูงอายุของเมืองในจังหวัดนครศรีธรรมราชจะมีระดับความพึงพอใจในด้านนี้มากกว่าจังหวัดพัทลุงเล็กน้อย

5) ในประเด็นด้านการยอมรับนับถือจากคนในสังคม จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพัทลุงอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่ผู้สูงอายุในเมืองนครฯจะได้รับการยอมรับในสังคมเป็นสัดส่วนที่มากกว่าเมืองในจังหวัดพัทลุงเล็กน้อย

6) ในประเด็นด้านการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการจ้างงาน จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพัทลุงอยู่ในระดับปานกลางและไม่แตกต่างกันมาก

7) ในประเด็นด้านสารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพัทลุงอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนใกล้เคียงกันทั้งสองเมือง

8) ในประเด็นด้านความเป็นชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ ผู้สูงอายุในเมืองของจังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดพัทลุงมีความพึงพอใจฯ อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง โดยที่ผู้สูงอายุในเมืองนครฯ จะมีคะแนนดังกล่าวมากกว่าซึ่งชี้ให้เห็นถึงความเป็นชุมชนและได้รับการบริการด้านสุขภาพมากกว่าเมืองในจังหวัดพัทลุงเล็กน้อย

โดยรวมประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในจังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพัทลุงอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนที่ใกล้เคียงกันในเขตเมืองของทั้งสองจังหวัด โดยที่ด้านอาคารและพื้นที่สาธารณะ การยอมรับนับถือ การมีส่วนร่วมทางสังคม ชุมชนและการบริการสุขภาพ ผู้สูงอายุในจังหวัดนครศรีธรรมราชจะชี้ให้เห็นสภาวะความพึงพอใจ การรับรู้ และมีการปฏิบัติหรือการบริการดังกล่าวมากกว่าเล็กน้อยเมื่อเทียบกับผู้สูงอายุในจังหวัดพัทลุง โดยที่สภาวะของเมืองในจังหวัดพัทลุงผู้สูงอายุจะเห็นว่ามีการเดินทางและการขนส่งอยู่ในระดับที่สูงกว่าเมืองเทียบกับคะแนนในด้านนี้ของเมืองในจังหวัดนครศรีธรรมราช

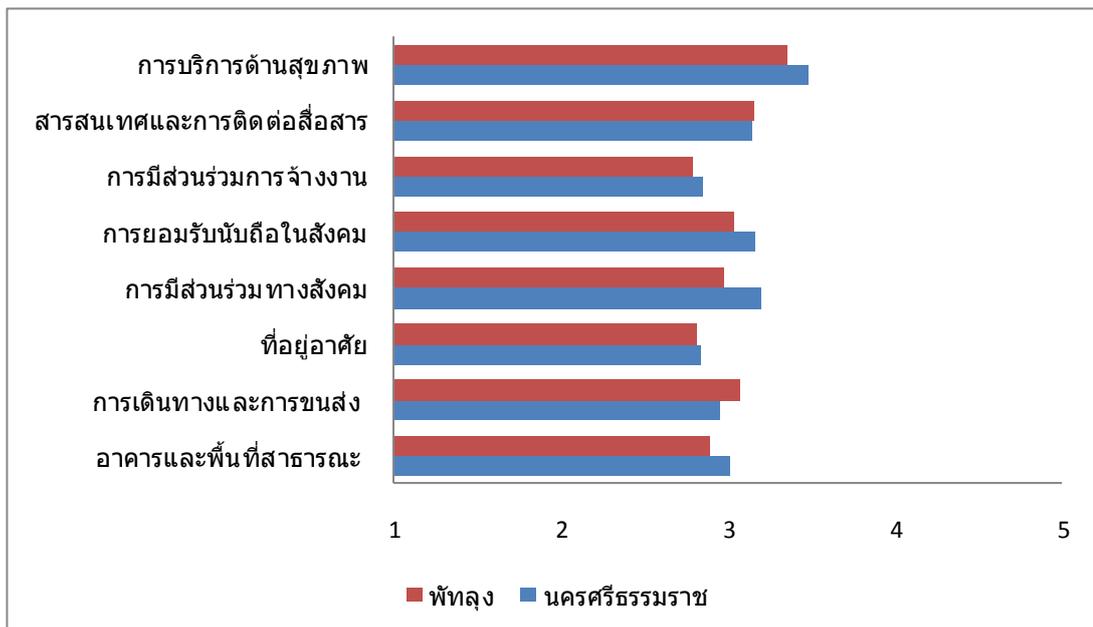
(ดูตารางที่ 107 และแผนภูมิที่ 97)

ตารางที่ 107 เปรียบเทียบระดับคะแนนของตัวแปรทั้ง 8 ตัวของเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุจากกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเทศบาลในแต่ละจังหวัดของภูมิภาค

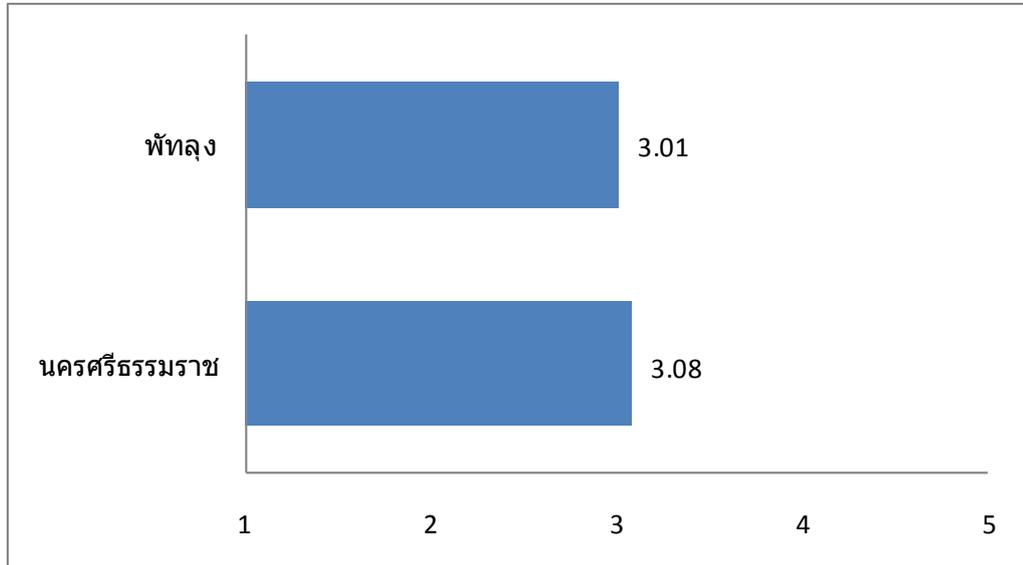
เมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ	จังหวัด	
	นครศรีธรรมราช	พัทลุง
(1) ประเด็นที่ผู้สูงอายุเกี่ยวข้องในด้านอาคารและพื้นที่สาธารณะ	3.01	2.90
(2) ประเด็นที่ผู้สูงอายุเกี่ยวข้องในด้านการเดินทางและการขนส่ง	2.95	3.07
(3) ประเด็นที่ผู้สูงอายุเกี่ยวข้องในด้านที่อยู่อาศัย	2.84	2.81
(4) ประเด็นที่ผู้สูงอายุเกี่ยวข้องในด้านการมีส่วนร่วม	3.20	2.98

ร่วมทางสังคม		
(5) ประเด็นที่ผู้สูงอายุเกี่ยวข้องในด้านการยอมรับ นับถือจากคนในสังคม	3.17	3.04
(6) ประเด็นที่ผู้สูงอายุเกี่ยวข้องในด้านการมีส่วนร่วม ร่วมในฐานะพลเมืองและการจ้างงาน	2.85	2.79
(7) ประเด็นที่ผู้สูงอายุเกี่ยวข้องในด้านการสารสนเทศ และการติดต่อสื่อสาร	3.14	3.16
(8) ประเด็นที่ผู้สูงอายุเกี่ยวข้องในด้านความเป็น ชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ	3.48	3.36
ภาพรวม	3.08	3.01
ระดับคะแนน	ปานกลาง	ปานกลาง

แผนภูมิที่ 97 เปรียบเทียบระดับคะแนนของตัวแปรทั้ง 8 ตัวของเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุจากกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเทศบาลในแต่ละจังหวัดของภูมิภาค

แผนภูมิที่ 98 เปรียบเทียบระดับคะแนนเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุจากกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองพัทลุงและเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

บทที่ 3

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

จากการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในจังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดพัทลุงโดยการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้นำและผู้บริหารงานของหน่วยงานจังหวัดละ 3 คน การสนทนากลุ่มโดยมีตัวแทนภาคีต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการผู้สูงอายุของเมืองเข้าร่วมประชุม 9 คนสำหรับนครศรีธรรมราชและ 10 คนในจังหวัดพัทลุง ตลอดจนการเข้าไปสังเกตการณ์และสำรวจเพื่อทราบและเข้าใจในปรากฏการณ์และข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในเทศบาลนครนครศรีธรรมราชและเทศบาลเมืองพัทลุง อันเป็นตัวแทนของเมืองในภาคใต้ ทั้งในเชิงปัจจัยหรือข้อเท็จจริงที่เป็นองค์ประกอบของเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ ตลอดจนเงื่อนไขต่างๆที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจัดการ เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงขีดความสามารถของเทศบาลรวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดในการจัดการสังคมผู้สูงอายุเพื่อที่จะนำไปสู่เมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในภาคใต้ซึ่งปรากฏผลดังนี้

3.1 อาคารและพื้นที่สาธารณะ

ในส่วนของเทศบาลนครนครศรีธรรมราชโดยทั่วไปมีการจัดระเบียบอาคารสถานที่สาธารณะ ตลอดจนสถานราชการ โรงเรียน วัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว หรือสถานที่ที่ประชาชนเข้าไปติดต่อใช้บริการค่อนข้างดี แต่สำหรับผู้สูงอายุอาจมีปัญหาอุปสรรคในการเข้าใช้สถานที่ดังกล่าวทั้งที่เกิดจากการที่เมืองเริ่มแออัด สิ่งอำนวยความสะดวกในเชิงกายภาพของเมืองที่สร้างในอดีตมีขีดความสามารถที่ไม่สอดคล้องกับความแออัดและคับคั่งในปัจจุบัน เช่น ถนนสายหลักมีจำกัดและแคบมีจำนวนยานยนต์ (motor vehicles) ค่อนข้างมาก ทางเดินเท้าที่มีความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุมิค่อนข้างน้อยส่วนใหญ่จะมีลักษณะเช่นเดียวกันทั่วทั้งเมือง กล่าวคือมีการทำมาค้าขายหรือทำกิจการของตนเองบนทางเท้า นอกจากนี้สถานที่ราชการหลายแห่งเช่นศาลากลางจังหวัดแม้ว่าจะเริ่มให้ความสำคัญต่อผู้พิการหรือผู้สูงอายุแล้วก็ตาม เช่น การสร้างทางลาดรถเข็น มีห้องน้ำสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุ หรือมีการให้ความสะดวกก่อน (priority) ก็ตามแต่บางยังขาดมาตรฐานที่ถูกต้องในด้านความสะดวกปลอดภัย

ภาพที่ 46 ตามสถานที่ราชการเริ่มจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้พิการและผู้สูงอายุ (ศาลากลาง จ.นครศรีธรรมราช)

“แม้ว่าปัจจุบันสถานที่ต่างๆ โดยเฉพาะสถานที่ราชการเริ่มมีห้องน้ำและทางลาดผู้ใช้รถเข็น แต่ต้องยอมรับว่าถนนหนทางและทางเท้ายังเป็นอุปสรรคในการเดินทางสำหรับผู้สูงอายุ” (จากการประชุมกลุ่มย่อยจังหวัดนครศรีธรรมราช, 18 ต.ค. 2554)

ภาพที่ 47 สถานที่สาธารณะหน้าตลาดสดและสภาพถนนหนทางที่เป็นอุปสรรคต่อการออกสู่สังคมของผู้สูงอายุ (ภาพในเขตเทศบาลนครศรีฯ)

ภาพที่ 48 ทางเท้าในเขตเทศบาลมักจะถูกรุกกล้าเพื่อทำการค้า
เป็นอุปสรรคต่อการสัญจรของผู้ใช้ทางโดยเฉพาะ
ผู้สูงอายุในการออกสู่สังคม(ภาพบริเวณหน้าสถานีรถไฟเทศบาลนครศรีฯ)

ผู้สูงอายุยังต้องการสถานที่พักผ่อนหย่อนใจหรือออกกำลังกายตามชุมชนต่างๆอย่างทั่วถึง เพราะที่เป็นอยู่จะมีเป็นสวนสาธารณะขนาดใหญ่ประจำเมืองซึ่งไม่สะดวกเนื่องจากอยู่ห่างไกลชุมชน ผู้สูงอายุต้องเดินทางไกล อย่างไรก็ตามเทศบาลได้ริเริ่มโครงการการสร้างสวนสาธารณะระแวกบ้าน โดยการติดต่อของใช้ที่ดินที่เอกชนยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ เช่นตามที่ว่างระหว่างตึกแถวต่างๆเพื่อใช้ประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุในการเป็นที่พบปะ แลกเปลี่ยน หรือออกกำลังกายประจำวัน

ในขณะที่กรณีจังหวัดพัทลุงซึ่งเป็นเมืองเล็กมีความหนาแน่นน้อยมีสิ่งอำนวยความสะดวกของเมืองที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้คนและชาวเมืองที่มีความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย ผู้อาศัยในเมืองยังมีวิถีสังคมที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีชีวิตที่สบายๆไม่เร่งรีบ ดังนั้นสภาพปัญหาในเชิงสถานที่จึงมีไม่มาก ในขณะที่ผลของการจัดการภายในเมืองของเทศบาลในปัจจุบันและการศึกษาจากผู้ให้ข้อมูลต่างๆจึงพบว่าเทศบาลยังสามารถดำเนินการด้านนี้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ

สรุป

1. ชีตความสามารถและศักยภาพในการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุ รวมทั้งผู้พิการของเทศบาลนั้นมีค่อนข้างสูงเนื่องจากมีเงินงบประมาณจากการจัดเก็บรายได้และเงินอุดหนุนจากรัฐบาลโดยที่มีแผนในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในเมืองอยู่แล้ว แต่เงื่อนไขในการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุอาจเป็นเรื่องใหม่สำหรับเมืองในสังคมไทย สิ่งที่ทำเป็นประจำคือการก่อสร้างอาคารสถานที่ที่ผู้สูงอายุจะเข้าไปเกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีมาตรฐานเดียวกันของ universal design รวมทั้งจำเป็นต้องมีสถานที่ที่เป็นตัวอย่างของ universal design ที่ถูกต้อง

2. การจัดระเบียบที่จำเป็นต้องปรับปรุงประโยชน์ที่ราษฎร์คุ้นเคยอยู่แล้วเทศบาลอาจขาดแรงจูงใจที่จะกระทำ ทั้งนี้เนื่องจากจะกระทบฐานคะแนนเสียงของผู้บริหารท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม

เมืองยังคงมีความหวังหากส่วนราชการประจำจังหวัด โดยผู้ว่าราชการจังหวัดมีความมุ่งมั่นที่จะดำเนินการจัดระเบียบเรื่องดังกล่าว เช่นจัดระเบียบทางเท้า จัดระเบียบหาบเร่แผงลอย จัดระเบียบการเดินทาง การจราจร และการขนส่ง จัดระเบียบตลาด จัดระเบียบสถานที่ราชการเพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ เป็นต้น เพราะผู้ว่าราชการจังหวัดมีการตัดสินใจที่ไม่ต้องคำนึงถึงบานคະແນนเสียงเช่นนายกเทศมนตรี ในแง่นี้ความสามารถของเทศบาลในการจัดระเบียบหรือการห้ามในสิ่งที่ชาวบ้านมักจะละเมิดข้อบัญญัติเทศบาลจึงมีข้อจำกัด

3.2 การเดินทางและการขนส่ง

นครศรีธรรมราชเป็นเมืองที่มีผู้คนมากและมีความต้องการเดินทางโดยเฉพาะช่วงเวลาเร่งด่วนค่อนข้างมาก มีปริมาณรถยนต์และจักรยานยนต์มากอาจไม่สะดวกและปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ ในขณะที่จะตรงข้ามกับเมืองพัทลุง อย่างไรก็ตามจำเป็นที่จะต้องจัดระบบการเดินทางและการขนส่งเพื่อรองรับผู้สูงอายุให้ดียิ่งขึ้นเพราะเท่าที่ปรากฏ รถขนส่งสาธารณะยังมีไม่เพียงพอ อีกทั้งไม่ค่อยปลอดภัยเพราะรถโดยสารถูกออกแบบมาให้ผู้โดยสารขึ้นยังขึ้นลงทางด้านท้ายรถอยู่

ภาพที่ 49 สภาพรถโดยสารสาธารณะในเขตเทศบาลนครศรีฯ และ พัทลุงถึงแม้จะก้าวขึ้นลงไม่ลำบากแต่ยังคงไม่ปลอดภัยต่อผู้โดยสารเนื่องจากมีทางเปิดและการขึ้น-ลงทางด้านหลัง(ภาพเทศบาลนครศรีฯและพัทลุง)

สรุป

ความสามารถและศักยภาพในการดำเนินการและปรับปรุงแก้ไขในด้านนี้ยังสามารถทำได้ทั้งสองจังหวัดในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดูแลราษฎรในพื้นที่ โดยสามารถประสานกับส่วนราชการประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ เช่นสำนักงานขนส่งจังหวัดซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบเรื่องมาตรฐานการขนส่งสาธารณะตามกฎหมายการขนส่งทางบก และการจัดระบบการให้บริการเช่น เทียววิ้งในการให้บริการที่สม่ำเสมอตลอดจนมาตรฐานผู้ขับขี่ เป็นต้น นอกจากนี้

เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรที่ดูแลจัดระเบียบการจราจรตลอดเอกชนและห้างร้านต่างๆที่อยู่ริมบาทวิถีเพื่อขอความร่วมมือในการจัดระเบียบการใช้รถใช้ถนนร่วมกันและเพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ

3.3 ที่อยู่อาศัย

ที่อยู่อาศัยในชุมชนเมืองของจังหวัดนครศรีธรรมราชมีสภาพที่ค่อนข้างแออัดโดยเฉพาะย่านใจกลางเมืองเนื่องจากเป็นเมืองใหญ่บางแห่งมีทางเข้าออกไปยังที่อยู่อาศัยที่คับแคบ บ้านเรือนที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในใจกลางเมืองส่วนใหญ่เป็นตึกที่มีสภาพเก่า บางแห่งขาดการซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่มั่งคั่งปลอดภัย ระบบการตรวจตราหาข้อมูลเพื่อเข้าไปซ่อมแซมบ้านของผู้สูงอายุยังไม่มีหรือยังมิได้ดำเนินการในเชิงรุก ผู้สูงอายุที่อาศัยในเคหะสถานที่มีสภาพทรุดโทรมจึงมีอยู่ทั่วไป ในขณะที่ในจังหวัดพัทลุงมีสภาพความเก่าที่ใกล้เคียงกันแต่ความแออัดจะน้อยกว่า

ภาพที่ 50 สภาพบ้านเรือนและที่อยู่อาศัยของคนชั้นกลางบริเวณชานเมืองในเขตเทศบาลนครศรีธรรมราช

ภาพที่ 51 สภาพบ้านเรือนและถนนในตัวเมืองพัทลุง

ภาพที่ 52 สภาพกาแฟยังคงเป็นวิถีชีวิตของผู้สูงอายุ (ภาพบ้านผู้สูงอายุชานเมืองเทศบาลนครศรีฯ)

สรุป

สิ่งที่ผู้สูงอายุต้องการคือการสำรวจและเข้าไปปรับปรุงบริเวณเคหะชุมชน และบ้านผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น ซึ่งทั้งสองเมืองมีขีดความสามารถและศักยภาพที่จะทำได้

3.4 การมีส่วนร่วมทางสังคม

กรณีการมีส่วนร่วมทางสังคมอาจมองโดยภาพรวมที่ทุกคนในสังคมต้องเข้ามาให้ความร่วมมือ ในกิจการที่เป็นของส่วนรวม กรณีการมีส่วนร่วมทางสังคมของผู้สูงอายุจึงมีมุมมองแบบแยกส่วนจาก ทั้งสังคมหรือกลุ่มคนอื่นได้เพราะทุกส่วนต่างเป็นองค์ประกอบของส่วนรวม เช่น การมีส่วนร่วมทางสังคมของผู้สูงอายุก็เป็นส่วนหนึ่งของเมืองนั้นที่มีเวทีสำหรับผู้สูงอายุได้ทำประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ในแง่นี้เมืองจึงสามารถเป็นสถาบันที่สร้างให้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องต่างๆได้

“เราถูกปลุกฝังจากปู่ย่าตายายในเรื่องการแบ่งปัน สมัยก่อนมีอะไรก็ช่วยเหลือกัน มันไม่ใช่ จะต้องคิดอะไรมากคิดแต่เพียงว่าเรายังเป็นคนไทยกันอยู่หรือเปล่าแค่นั้นแหละ ถ้าใช้มันก็เสร็จไม่มีปัญหาอะไร ในเมืองพัทลุงคุณหาให้เจอ จะไม่มีห้างบิ๊กซีโลดโผนอะไรเลย เพราะผมคิดว่าอันนั้นมันไม่ใช่ ไม่ใช่สังคมไทย สังคมไทยมันต้องช่วยกันเอง เช่นถึงแม้ว่าของมันจะแพงกว่าโลดโผนสักหน่อย ความสะดวกสบายมันสู้ไม่ได้ แต่อย่างน้อยเรามองว่าเพราะพ่อค้าแม่ค้าบ้านเราเขาประหยัดต้นทุนสู้ฝรั่งไม่ได้เขาอาจจะโง่กว่าเขาขายแพงกว่านิดหน่อยเราก็ต้องช่วยเขา ดีกว่าให้ฝรั่งมาหลอก ผมไปดูหลายจังหวัดมันมีหมด แต่พัทลุงไม่มีคือต้องมีข้างนอกเมืองโน้นเพราะเราคิดว่าเราเป็นครอบครัวใหญ่ คือหมายความว่าไม่ไม่เฉพาะครอบครัวเราแต่เป็นคนข้างบ้าน ในหมู่บ้านในเมืองของเรา หากใช้สินค้าที่ใช้ของเราก่อน แต่วันนี้เรา กำลังโดนหลอก หลอกด้วยความทันสมัย หลอกด้วยความซึ่เกียจ หลอกให้กินอะไรที่สำเร็จรูป ฝรั่งเขาอยู่กันสองคนผัวเมียก็ต้องไปซื้ออาหารกล่อง แต่เราใช้ เราต้องไปซื้อผักซื้ออะไรมาปรุงอาหารกินเองแล้วเวลากินเราก็กินร่วมกันอีก นี่คือสังคมของมนุษย์มีอะไรก็ต้องแบ่งปันช่วยเหลือกัน...” (จากการสัมภาษณ์เจาะลึกนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองพัทลุง, 18 ต.ค. 2554)

ภาพที่ 53 เวทีทางสังคมและผลจากกิจกรรมร่วมกันของผู้สูงอายุที่ศูนย์ภูมิปัญญาผู้สูงอายุเทศบาลเมืองพัทลุง

ผู้สูงอายุทั้งในเมืองนครศรีธรรมราชและเมืองพัทลุงต่างมีความพร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางสังคม โดยเฉพาะจังหวัดพัทลุงจะโดดเด่นในเรื่องนี้มาก โดยที่ผู้บริหารเมืองมีความเข้มแข็งและมีแนวทางที่ชัดเจนในการพัฒนาเมืองแบบสังคมไทยที่เน้นการมีอะไรร่วมกัน แบ่งปัน เป็นสังคมเมืองที่มีการเอื้ออาทรกันทั้งหมดไม่เฉพาะต่อผู้สูงอายุ อย่างไรก็ตามผู้สูงอายุต้องการให้ทางราชการอำนวยความสะดวกเป็นพิเศษ เช่น จัดหาสถานที่ ประสานงานในการจัดรถรับ-ส่ง และการติดต่อสื่อสาร หรือ สนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น ทั้งนี้จำเป็นต้องกำหนดไว้ในแผนดำเนินงานหรือแผนงบประมาณของเทศบาล ตลอดจนแผนงานของส่วนราชการประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะ พม.จ. ในฐานะที่เล็งจำเป็นต้องให้ข้อเสนอแนะทั้งต่อเทศบาลและองค์กรผู้สูงอายุ

สรุป

เทศบาลนครนครศรีธรรมราชและเทศบาลเมืองพัทลุง มีความสามารถที่จะสร้างเวทีความร่วมมือหรือการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางสังคมของผู้สูงอายุ แต่พัทลุงมีโอกาสที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมมากกว่าเพราะมีทั้งปัจจัยสนับสนุนจากผู้บริหารชุมชนเมืองคือนายกเทศมนตรีที่เข้มแข็งและมีอุดมการณ์ที่ชัดเจนในการสร้างสังคมเมืองที่มีส่วนร่วม สำหรับเทศบาลนครนครศรีธรรมราชซึ่งเป็นเมืองที่ใหญ่กว่าพัทลุงมากอาจสร้างการมีส่วนร่วมได้ค่อนข้างยากกว่า

3.5 การยอมรับและการมีสังกัดในสังคม

โดยพื้นฐานสังคมไทยแต่โบราณจะเป็นสังคมครอบครัวใหญ่คือในครัวเรือนมีคน 3 รุ่นอยู่ด้วยกันเด็กก็จะถูกล่อหลอมกลมกล่อมในสามารถอยู่กับพ่อแม่ปู่ย่าตายายได้ในขณะที่ปู่ย่าตายายก็ได้ให้ความรักและความรู้แก่ลูกหลานจึงมีความผูกพันกันมาอย่างยาวนาน พอมีการพัฒนาตามแบบตะวันตกการพัฒนาเมือง การพัฒนาการศึกษาเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมครอบครัวใหญ่เป็นครอบครัวเชิงเดี่ยว และปัจจุบันบางครัวเรือไม่มีลูก ดังนั้นตัวแบบและความผูกพันต่อผู้สูงอายุจึงถูก

กระทบ จะเห็นได้ว่ายิ่งมีการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวทางกระแสหลักมากเท่าใดจะส่งผลต่อครอบครัวซึ่งเป็นหน่วยทางสังคมที่เล็กที่สุด ไม่เฉพาะพ่อแม่ต้องเข้ามาทำงานทำในโรงงานหรือในเมือง แต่อาจถึงลูกไว้กับตายาย ซึ่งผู้สูงอายุก็ต้องมีภาระในการเลี้ยงดู

ภาพที่ 54 สนามหน้าเมืองเทศบาลนครศรีธรรมราช เป็นเวทีที่คนทุกวัยมาออกกำลังกายหรือทำกิจกรรมร่วมกันได้

ภาพที่ 55 ร้านกาแฟโบราณริมสนามหน้าเมืองเทศบาลนครศรีธรรมราชเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่มีคุณค่า

โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ที่มีครอบครัวก็แยกออกไปจากครอบครัวเดิมบางกรณีก็รับเอาแนวคิดแบบตะวันตกที่ออกไปอยู่อย่างเอกเทศในเชิงไม่ค่อยผูกพันกับครอบครัวเดิม แต่หลายๆคู่ที่มีครอบครัวแล้วก็ยังคงมีความผูกพันไปมาหาสู่กับญาติพี่น้องเช่นเดิม

“ในพัทลุงของเราผมเน้นแบบโบราณเราต้องการความเป็นอยู่ที่ผมเลียนแบบและประกาศมาตลอดคือเอามาคือแบบภูฐาน เราไปดูศูนย์คนชราที่อื่นเราก็ไม่พอใจเพราะแบบนี้มองผู้สูงอายุว่าเป็นภาระแก่สังคม แต่พัทลุงเรามองผู้สูงอายุเป็นเทวดาของสังคมเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์เป็นผู้ปกป้องบ้านเมือง เพราะฉะนั้น “ศูนย์ภูมิปัญญาผู้สูงอายุ” ของเทศบาลมีสมาชิก 3,000 คนแล้ว วันหนึ่งเราทำได้แค่เป็นร้อยเราต้องหมุนเวียนให้เขามาโดยเอารถไปรับ เป็นศูนย์ภูมิปัญญาไม่ใช่ศูนย์สงเคราะห์หรืออนาคตอะไร การใช้จ่ายเงินเราก็น้อยเพราะเขาหาเงินเอง เขาจัดกิจกรรมเอง ก็เหมือนกับเขาอยู่กับแบบโบราณร่วมมือกันแบ่งปันกัน เราไม่มีโครงสร้างอะไรที่ซับซ้อน” (จากการสัมภาษณ์เจาะลึกนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองพัทลุง, 18 ต.ค. 2554)

ปัจจุบันในแง่การยอมรับผู้สูงอายุอาจเป็นไปได้ในลักษณะที่เปลี่ยนไปจากอดีตค่อนข้างมากในอดีตโดยส่วนใหญ่ผู้สูงอายุจะได้รับการยอมรับนับถือจากสังคมสูง แต่ปัจจุบันผู้สูงอายุได้รับการยอมรับในระดับหนึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงหรือเป็นข้าราชการเกษียณตลอดจนคุ้นเคยในเชิงการ

บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมมาแล้ว แต่โดยทั่วไปในสังคมก็ยังไม่ให้การยอมรับนับถือผู้สูงอายุมากเท่าที่ควร จะมีก็คงเป็นเรื่องในเชิงปัจเจกครอบครัวมากกว่าที่จะยอมรับนับถือบุพการีหรือบรรพบุรุษของตนเอง

“ผู้สูงอายุเวลาไปติดต่อราชการ บางแห่งเขาก็จะไม่สนใจเลย ตามโรงพยาบาลก็เหมือนกันไม่ค่อยสนใจเลย แต่ทางเทศบาลบริการดี หากเป็นโรงพยาบาล โรงพัก หรือตามสถานที่ราชการอื่นๆ เขาจะไม่สนใจเลย ยิ่งถ้าผู้สูงอายุไปแล้วแต่งตัวมอมแมมเขาจะไม่หันมาดูแล” (จากการสัมภาษณ์เจาะลึกจังหวัดนครศรีธรรมราช, 18 ต.ค. 2554)

ในกรณีจังหวัดพัทลุง ผู้สูงอายุได้รับการยอมรับนับถือในเชิงการตระหนักและได้รับการบริการในด้านต่างๆจากเทศบาลค่อนข้างมากโดยนายกเทศมนตรีได้สนับสนุนงบประมาณให้กับศูนย์ผู้สูงอายุในการจัดกิจกรรมตลอดทั้งปี และเนื่องจากพัทลุงเป็นเมืองค่อนข้างเล็ก จึงสามารถจัดระบบในการจัดการผู้สูงอายุได้เป็นอย่างดี ประกอบกับอุดมการณ์และแนวทางของผู้บริหารเทศบาลจะมุ่งเน้นในเชิงสังคม มากกว่าความเจริญและการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

อีกวิธีการหนึ่งในการแสดงออกซึ่งการยอมรับนับถือผู้สูงอายุแต่เป็นมิติในเชิงซึ่งหน้า คือเมื่อผู้สูงอายุมีชีวิตที่ยืนยาวขึ้นผู้บริหารเมือง ซึ่งรวมทั้ง 2 เมืองนี้ก็มีโครงการตามหาผู้สูงอายุที่มีอายุ 100 ปีขึ้นไป และเมื่อสำรวจพบก็จะจัดขบวนข้าราชการเข้าไปเยี่ยมและประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชน ออกมาสู่สังคม ซึ่งอาจพิจารณาได้ว่าเป็นการกระตุ้นให้สังคมตระหนักต่อผู้สูงอายุ หรืออาจมองได้ว่าเป็นการประชาสัมพันธ์โครงการของส่วนราชการ

สรุป

ในประเด็นการสร้างให้เกิดยอมรับนับถือต่อผู้สูงอายุจากคนในสังคมอาจขึ้นอยู่กับปัจจัยทั้งตัวผู้สูงอายุ องค์กรผู้สูงอายุรวมทั้งปัจจัยอื่นๆทั้งภายในและภายนอกสังคมเมืองแม้ว่าการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี ตลอดจนความขัดแย้งทางความคิดที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน อาจเป็นเรื่องที่กระทบต่อความรู้สึกนึกคิดและความไว้วางใจในสังคมก็ตาม แต่ประเด็นผู้สูงอายุหากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่นำเอาการเมืองเข้ามาเป็นประเด็นหรืออาจเกี่ยวข้องในเชิงสร้างสรรค์แล้วความสามารถของเมืองในการจัดการเรื่องนี้จะมีความค่อนข้างมาก เพราะงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุเป็นกิจกรรมในเชิงการให้และอิงจิตที่เป็นกุศล

สรุปแล้วการจัดการในเรื่องนี้พัทลุงค่อนข้างมีศักยภาพอย่างกว้างขวาง แต่นครศรีธรรมราชอาจทำได้ในขอบเขตจำกัด

3.6 การมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการจ้างงาน

โดยทั่วไปการจ้างงานของภาคธุรกิจต่อผู้สูงอายุจะมีค่อนข้างน้อย มีผู้สูงอายุส่วนน้อยที่จำเป็นต้องทำงานหาเงิน เช่นทำขนม อาหาร ขาย โดยส่วนใหญ่จะไม่จำเป็นต้องทำงานเพื่อหวังเงินตอบแทนจากการทำงาน แต่รายได้ที่ผู้สูงอายุบางรายที่ได้รับ (ที่มีใช้เงินบำนาญหรือเงินที่ได้รับจากครอบครัว) จะเป็นรายได้ที่เกิดจากการมีสังกัดในสังคม กล่าวคือปัจจุบันมีผู้สูงอายุในเมืองของทั้งสองจังหวัดสามารถรวมตัวกันทำกิจกรรมในเชิงสร้างสรรค์และมีรายได้ให้กับสมาชิก เช่น รวมกลุ่มประกอบการทำผลิตภัณฑ์ด้านสมุนไพร ซึ่งองค์ความรู้เหล่านี้จำเป็นต้องมีการถ่ายทอด โดยกลุ่มดังกล่าวเกิดขึ้นและพัฒนาจากความคิดและความเสียสละของสมาชิก

“เรามีภูมิปัญญาอะไรก็เอามาแลกเปลี่ยนกัน ลองคิดดูภูมิปัญญาเหล่านี้หากเราได้ช่วยกันช่วยกันปลูกพืชสมุนไพร ช่วยกันหาสูตร ช่วยกันใช้มันจะช่วยเซฟเงินได้ขนาดไหน เพราะมีคนเป็นร้อยเป็นพัน และสิ่งเหล่านี้มันเป็นวิถีของคนไทย” (จากการประชุมกลุ่มย่อย จังหวัดนครศรีธรรมราช, 18 ต.ค. 2554)

นอกจากนี้ยังมีการทำผลิตภัณฑ์บางอย่าง เช่น อุปกรณ์ทำความสะอาด เช่นน้ำยาล้างจาน ฯลฯ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องได้รับการสนับสนุนจากทุกฝ่ายโดยเฉพาะจากทางราชการทั้งในด้านคุณภาพ เทคโนโลยีในการผลิต การบรรจุภัณฑ์ และการกระจายไปสู่ผู้บริโภค

“สิ่งเหล่านี้ทางการต้องเข้ามาดูแลด้านองค์ความรู้เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ใช้ได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้งาน ไม่ใช่กลุ่มต่างๆจะทำยังไงก็ได้” (จากการประชุมกลุ่มย่อยจังหวัดพัทลุง, 20 ต.ค. 2554)

ในกรณีจังหวัดพัทลุง ผู้สูงอายุในเมืองตามชุมชนต่างๆ ต่างเข้าร่วมกลุ่มทำกิจกรรมในเชิงสร้างสรรค์เช่นการออกกำลังกาย หัตถกรรม ดอกไม้ประดิษฐ์ที่อาศัยฝีมือ ฯลฯ ผู้สูงอายุในเมืองมีค่าครองชีพที่ไม่สูงนัก ประกอบกับสภาพทางสังคมในเมืองพัทลุงยังไม่มีสภาพที่แข่งขันสูงเช่นเมืองใหญ่ ผู้สูงอายุจึงมีความเป็นอยู่และมีสังคมที่ค่อนข้างสมดุล

สรุป

ในประเด็นนี้ ชุมชนเมืองทั้งนครศรีธรรมราชและพัทลุงมีศักยภาพที่จะส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องนี้เนื่องจากเป็นงานที่สามารถใช้งบประมาณของทางราชการเข้าไปสนับสนุนในระยะแรกทั้งวัสดุ

อุปกรณ์ และวิทยากรฝึกอบรมเท่านั้น หลังจากที่ผู้สูงอายุมีกิจกรรมและการรวมกลุ่มที่แน่นเหนียวและต่อเนื่องแล้ว กลุ่มก็สามารถดำเนินการได้เอง

3.7 สารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร

ทั้งสองชุมชนเมือง แม้จะมีระบบการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยแต่ผู้สูงอายุยังไม่คุ้นเคยหรือไม่สามารถเข้าถึงได้ เช่น อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ แต่คงติดต่อสื่อสารโดยระบบดั้งเดิม เช่น ปากต่อปาก ฟังรายงานจากเสียงตามสายหรือหอกระจายข่าว ในปัจจุบันช่องทางในการติดต่อสื่อสารของผู้สูงจึงมีความเหมาะสมและเป็นไปด้วยดี นอกจากนี้การมีช่องทางการสื่อสารซึ่งนำไปสู่การมีพื้นที่ทางสังคม เช่น การการสื่อข้อความด้วยวิธีการต่างๆตลอดจนกิจกรรมที่ปรากฏในเมืองย่อมเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงการมีอยู่จริงหรือการยอมรับในสิ่งนั้นๆ

ภาพที่ 56 คัทเอ้าท์ประชาสัมพันธ์กิจกรรมอันเป็นสัญลักษณ์ (sign) ถึงการมีพื้นที่ทางสังคมหรือช่องทางสุนทรียภาพของผู้สูงวัยในเมืองพัทลุง

ภาพที่ 57 อาคารศูนย์ส่งเสริมภูมิปัญญาผู้สูงอายุของเทศบาลพัทลุง

สรุป จากการสังเกตการณ์ในพื้นที่และการได้ข้อมูลจากบุคคลอาจสรุปได้ว่าเมืองในภาคใต้ โดยเฉพาะจังหวัดพัทลุงและนครศรีธรรมราชมีความสามารถเอื้อต่อการติดต่อสื่อสารเพื่อประโยชน์และความเป็นอยู่ดีของผู้สูงอายุ โดยที่การจัดการที่ผ่านมามีความสอดคล้องกับการให้บริการตามปัจจัยด้านอื่นและดำเนินการได้ดีในระดับที่น่าพอใจ และเมื่อพิจารณาถึงความร่วมมือที่ค่อนข้างดี ทั้งฝ่ายภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมแล้วจึงเห็นว่าการจัดการด้านนี้ยังคงมีศักยภาพที่ดีทั้งสองจังหวัด

3.8 ความเป็นชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ

แม้ว่าในปัจจุบันจะมีการบริการด้านสุขภาพโดยการประสานไปยังชุมชนต่างๆที่ผู้สูงอายุอาศัยอยู่ หรือมีการบริการรถรับส่งในบางโอกาส แต่ในสถานบริการสุขภาพผู้สูงอายุยังไม่ได้รับบริการเป็นการเฉพาะตามหลักการที่ควรจะเป็นของเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ เช่น ไม่มีช่องทางหรือการกั้นคิวรับบริการเป็นการเฉพาะสำหรับผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุบางรายไม่สามารถยื่นหรือทนรอใช้บริการได้และกลับจะเกิดปัญหาที่กระทบต่อสุขภาพ ซึ่งในส่วนนี้สามารถปรับปรุงแก้ไขหรือจัดการให้ดีขึ้นได้ หากทุกฝ่ายมีความตระหนักในผู้สูงอายุ

ในกรณีของจังหวัดพัทลุง เนื่องจากเป็นเมืองเล็กมีความสมดุลของระบบนิเวศน์ของเมือง ผู้สูงอายุมิแนวโน้มสุขภาพดีและมีอายุยืนยาวค่อนข้างมาก มีการสำรวจพบผู้สูงอายุเกินกว่า 100 ปี มีค่อนข้างมาก

นอกจากนี้ในเรื่องความเป็นชุมชนและสุขภาพในเชิงป้องกันก็เป็นสิ่งที่ควรคำนึงเพราะผู้สูงอายุมักจะละเลยการป้องกันหรือสร้างเสริมสุขภาพะทั่งโดยการออกกำลังกายและมีเพื่อนมีชุมชน อันเป็นการจรรโลงจิตใจ ในเรื่องนี้มีตัวอย่างที่ดีๆในหลายเมืองรวมทั้งที่จังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาพที่ 58 ผู้สูงอายุตระหนักในคุณค่าของการมีเพื่อนและการสร้างเสริมสุขภาพโดยการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัย (ภาพบริเวณสนามหน้าเมืองเทศบาลนครนครศรีธรรมราช)

สรุป ในประเด็นความเป็นชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ ปัจจุบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเริ่มปรับเปลี่ยนแนวทางในการบริการสุขภาพเป็นกรอบแนวทางใหม่ที่คำนึงถึง ผู้ใช้บริการในฐานะผู้มีส่วนร่วม การใช้ชุมชนเป็นรากฐาน และอาศัยภาคีความร่วมมือ ซึ่งแนวทางดังกล่าวทำให้งานด้านการบริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุนั้นโดดเด่นสำหรับสองจังหวัดที่เป็นตัวแทนของภูมิภาคภาคใต้ และเมื่อพิจารณาด้านศักยภาพและความสามารถโดยรวมที่จะสนับสนุนเทศบาลในฐานะเจ้าภาพในพื้นที่ที่จะเน้นงานด้านอื่นๆ เช่นด้านสถานที่และพื้นที่ทางกายภาพแล้ว ในประเด็นนี้จะมีศักยภาพค่อนข้างมาก

บทที่ 4

บทสรุป

จากผลการวิจัยทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในส่วนของภาคใต้ได้ข้อสรุปเพื่อตอบ
วัตถุประสงค์ที่ 1 และวัตถุประสงค์ที่ 2 คือ

วัตถุประสงค์ที่ 1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านสภาวะแวดล้อมของเมืองที่รองรับสังคม
ผู้สูงอายุ ในการตอบวัตถุประสงค์นี้คือการศึกษาว่ามีปัจจัยเชิงสภาวะแวดล้อมของเมืองตามการรับรู้
ของผู้สูงอายุของและสภาวะแวดล้อมดังกล่าวมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใดโดยคณะผู้วิจัยได้นำ
ตัวแบบเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์การอนามัยโลกมาทดสอบ โดยสภาวะแวดล้อมที่เป็นมิตรต่อ
ผู้สูงอายุจะมี 8 ด้านโดยมีองค์ประกอบในรายละเอียดของสภาวะแวดล้อมรวม 84 รายการ ผลจาก
วิจัยได้ข้อสรุปเพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ 1 เฉพาะในส่วนของภาคใต้ดังนี้

1. ประเด็นในด้านอาคารและพื้นที่สาธารณะ

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสภาพภายในเมืองหรือในเขตเทศบาลด้านอาคารและพื้นที่สาธารณะที่
ผู้สูงอายุจะเข้าใช้บริการอยู่ในระดับที่ปานกลางคืออยู่ในสภาวะรองรับการใช้งานของผู้สูงอายุได้ มี
ความสะอาด ปลอดภัยแต่อาจไม่สะดวกสบายมากมายนัก อย่างไรก็ตามในการบริการที่เกี่ยวข้องกับ
พื้นที่สาธารณะในเมือง เป็นต้นว่าปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อของพนักงานขับรถจำเป็นต้องได้รับการ
ปรับปรุงเป็นการด่วน ทั้งนี้เนื่องจากระบบสังคมและเศรษฐกิจของเมืองที่แก่งแย่งแข่งขันส่งผลกระทบต่อ
ต่อจิตสำนึกในการให้บริการ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่มีพลังอำนาจที่จะต่อรองในสังคมเมืองค่อนข้างน้อย
เมื่อเทียบกับกลุ่มอื่นจึงมักจะถูกกละเลยในด้านนี้ อีกทั้งผู้สูงอายุซึ่งโดยกายภาพไม่สามารถที่จะทำอะไร
ที่เร่งรีบเหมือนคนวัยเด็ก วัยทำงานได้จึงจำเป็นต้องให้อาหารและเอื้อเฟื้อต่อผู้สูงอายุเป็นพิเศษ

แม้ว่าจะมีความปลอดภัยของพื้นที่สาธารณะของทั้งสองเมืองก็ตาม แต่มาตรฐานการก่อสร้างตาม
หลัก universal design จำเป็นต้องได้รับการบังคับใช้อย่างเคร่งครัดและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่ง
ส่วนราชการหรือสถานที่สาธารณะต่างๆมักจะอ้างว่ามีการก่อสร้างและติดตั้งระบบดังกล่าวแล้ว แต่
จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามสถานที่ราชการและที่สาธารณะเริ่มที่จะมีให้เห็นแต่ก็ยังไม่ได้มาตรฐาน
universal design

ในส่วนของทางเดินเท้าซึ่งเป็นพื้นที่ที่ผู้สูงอายุจำเป็นต้องใช้เป็นทางพื้นฐานในการสัญจรเมื่อออก
นอกบ้านตลอดจนบริเวณโดยรอบมักจะถูกถูกล้ำโดยห้างร้านและผู้ค้าขายรายย่อย ซึ่งจำเป็นต้อง
ปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ทางเท้าอยู่ในสภาพที่ใช้สัญจรได้สะดวกปลอดภัยทั้งสำหรับผู้สูงอายุที่ใช้รถเข็น
และผู้สูงอายุที่เดินเท้า

ผู้สูงอายุยังขาดสถานที่พักผ่อนหย่อนใจหรือออกกำลังกายตามชุมชนต่างๆ ในลักษณะสวนสาธารณะระแวกบ้าน (neighborhood park) ที่ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงได้ง่ายและสะดวกในชีวิตประจำวัน ซึ่งโดยส่วนใหญ่สวนสาธารณะที่มีอยู่มักจะเป็นสวนสาธารณะขนาดใหญ่ประจำเมืองซึ่งไม่สะดวกเนื่องจากอยู่ห่างไกลชุมชนผู้สูงอายุและต้องเดินทางไกลหากจำเป็นต้องใช้

2. ประเด็นในด้านการเดินทางและการขนส่ง

- 2.1 โดยมากยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางไม่ว่าจะเป็นจุดจอดรถและระบบการขนส่งเฉพาะด้านสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุซึ่งจำเป็นต้องมีหรือปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น
- 2.2 รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนหรือออกแบบปรับปรุงสภาพรถโดยสารสาธารณะให้มีความปลอดภัยต่อผู้สูงอายุมากขึ้น เช่น ขึ้น-ลง ด้านข้างตัวรถแทนการขึ้นลงด้านหลัง
- 2.3 จำเป็นต้องมีระบบการขนส่งสาธารณะที่ให้บริการที่น่าเชื่อถือ มีความปลอดภัย และในราคาค่าบริการที่ผู้สูงอายุสามารถจ่ายได้ โดยเฉพาะในชุมชนยังขาดการบริการรับส่งผู้สูงอายุโดยกลุ่มอาสาสมัครที่สามารถเข้าไปให้บริการตามที่ร้องขอได้ตลอด 24 ชั่วโมงทั้งนี้จำเป็นต้องมีการจัดการและประสานงานที่ดี

3. ประเด็นในด้านที่อยู่อาศัย

ในขณะที่เมืองจะมีระดับความพึงพอใจในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกสูง แต่ในด้านการเข้าไปดูแลบ้านผู้สูงอายุยังมีน้อยซึ่งชี้ให้เห็นว่าเมืองยังมีข้อด้อยในการเข้าไปดูแลผู้สูงอายุในเชิงปัจเจก แต่จะพัฒนาสาธารณูปโภคจำพวกถนนหนทางที่ใช้ได้โดยทั่วไปในเมืองเป็นหลัก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีระบบการซ่อมแซมบ้านและสภาวะแวดล้อมของที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ

4. ประเด็นที่ผู้สูงอายุเกี่ยวข้องในด้านการมีส่วนร่วมทางสังคม

- 4.1 แม้ว่าโดยภาพรวมในเมืองจะมีเวทีสำหรับการมีส่วนร่วมทางสังคมของผู้สูงอายุและเอื้อให้ผู้สูงอายุโดยทั่วไปได้เข้ามามีส่วนรวมโดยง่ายก็ตาม แต่เวทีหรือสถานที่รองรับผู้สูงอายุที่มีความเสี่ยงในการถูกทอดทิ้งยังอยู่ในระดับที่น้อยกว่าเมื่อเทียบกับผู้สูงอายุโดยทั่วไปจึงจำเป็นต้องมีเทศบาลจะจัดทำให้
- 4.2 การจัดหาสถานที่และสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นในเวทีของการมีส่วนร่วมทางสังคมที่มีอยู่ในปัจจุบันทำได้ระดับหนึ่ง ซึ่งยังไม่ทั่วถึง ผู้สูงอายุเห็นว่าจำเป็นต้องมีเทศบาลควรที่จะจัดสร้างหรือพัฒนาปรับปรุงเพื่อให้มีสถานที่ดังกล่าว ทั้งนี้ ไม่เฉพาะสถานที่ที่เป็นลักษณะศูนย์โดยรวมของแต่ละเมือง แต่ควรดำเนินการแทรกเข้าไปให้ถึงในแต่ละชุมชน

5. ประเด็นในด้านการยอมรับและการมีสังกัดในสังคม

5.1 แม้ว่าผู้สูงอายุจะได้รับการยอมรับในสังคม โดยเฉพาะในครอบครัว ซึ่งเป็นคุณค่าที่ดีงามก็ตาม แต่ยังไม่เพียงพอสำหรับการกระตุ้นให้เกิดผู้สูงอายุที่แข็งแรงและมีคุณภาพ (active & quality aging) เพราะผู้สูงอายุต้องการจะทำอะไรมากกว่าการอยู่บนเตียงเพื่อรอรับการเคารพสักการะ สิ่งที่ควรสนับสนุนคือให้ผู้สูงอายุได้มีงานหรือกิจกรรมที่มีผลผลิตทั้งในเชิงคุณค่าและมูลค่าในการกระตุ้นร่างกายจิตใจ และดึงดูดให้ขบวนการผู้สูงอายุทั้งหมดได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและมีชีวิตชีวา

5.2 ผู้สูงอายุต้องการการยอมรับจากสังคมในเชิงการให้ โดยสังคมจำเป็นต้องดึงเอาความรู้ความสามารถ ภูมิปัญญาผู้สูงอายุให้เข้ามาสอน สาธิต หรือถ่ายทอดออกสู่สังคม

5.3 วิธีการที่สังคมจำเป็นต้องทำคือการยอมรับจากกลุ่มต่างๆ เช่น โรงเรียนหรือองค์กร สถาบันต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคนวัยอื่น รวมทั้งองค์กรผู้สูงอายุอื่นๆ

ผู้สูงอายุเห็นว่าจำเป็นต้องส่งเสริมให้ภาคีต่างๆ เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้มีงานทำ ในขั้นแรกจำเป็นต้องขยายอายุเกษียณของพนักงานที่ทำงานอยู่เดิมออกไปเนื่องจากโดยสภาพร่างกายของผู้ที่อายุ 60 ปี ในปัจจุบันยังอยู่ในสภาพที่จะทำงานในบางประเภทได้

6. ประเด็นการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการจ้างงาน

โดยสภาพที่ปรากฏเมืองยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมในการรองรับผู้

สูงอายุที่มีความพิการหรือทุพพลภาพ ซึ่งจำเป็นต้องมีการปรับสถานที่ทำงานเพื่อให้สามารถรองรับได้

ผู้สูงอายุเห็นว่าตนเองยังสามารถทำงานได้แต่ยังขาดโอกาส ดังนั้นเมืองควรใช้ระบบ

การจูงใจให้ภาคเอกชนในการจ้างงานผู้สูงอายุตามความเหมาะสม

6.3 เมืองควรวางวิธีการในการสร้างเสริมทักษะเพื่อสร้างโอกาสให้ผู้สูงอายุสามารถหา

เลี้ยงตัวเองได้ เช่น การฝึกฝนอาชีพให้แก่ผู้เกษียณอายุ

ผู้สูงอายุเห็นว่าควรปฏิบัติต่อตนในฐานะพลเมืองมิใช่ผู้ขอความช่วยเหลือ ดังนั้นการให้บริการใดๆ ของผู้บริหารเมืองควรเป็นไปบนหลักการของสิทธิพลเมือง มิใช่ให้

โดยมีเงื่อนไขทางการเมือง

7. ประเด็นในด้านสารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร

ประเด็นนี้ที่ปรากฏในเมืองอยู่ในระดับที่น่าพอใจแต่ผู้สูงอายุต้องการส่งเสริมในด้าน

7.1 จำเป็นต้องคงรักษาช่องทางและวิธีการติดต่อสื่อสารที่ผู้สูงอายุในแต่ละเมืองนิยมใช้

เช่น “หอกระจายข่าว” ในขณะที่ควรเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้สะท้อนความต้องการด้วยเช่นกัน

7.2 สร้างเสริมทักษะและโอกาสให้กับผู้สูงอายุที่ประสงค์จะติดต่อสื่อสารด้วยเทคโนโลยี

สารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย

7.3 สร้างช่องทางการติดต่อสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุที่มีความเสี่ยงในการถูกทอดทิ้ง

8. ประเด็นที่ผู้สูงอายุเกี่ยวข้องในด้านความเป็นชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ

ประเด็นนี้ที่ปรากฏในเมืองอยู่ในระดับที่น่าพอใจแต่ต้องการให้ส่งเสริมในบางด้านเช่น

8.1 การจัดบริการด้านสุขภาพต่อผู้สูงอายุควรคำนึงถึงวิธีการปฏิบัติในกรณีฉุกเฉินด้วย ในเรื่องนี้จากประสบการณ์ในสังคมที่พัฒนาแล้วจะมีอุปกรณ์ช่วยระบบหายใจและหัวใจตามสถานที่สาธารณะต่างๆ ซึ่งเป็นช่องทางบริการการแพทย์ฉุกเฉินได้เป็นอย่างดี

8.2 เมืองจำเป็นต้องตระหนักว่าการบริการสุขภาพในสถานบริการควรมีช่องทางพิเศษสำหรับผู้สูงอายุ

8.3 เมืองควรคงรักษาหรือสนับสนุนการบริการทางการแพทย์และสุขภาพะสู่วัยชราอย่างทั่วถึง โดยมีการบูรณาการหน่วยงานต่างๆ เพื่อไม่ให้เป็นการละเลยผู้สูงอายุ

8.4 การจัดบริการด้านสุขภาพต่อผู้สูงอายุควรคำนึงถึงผู้สูงอายุที่มีความเสี่ยงในการถูกทอดทิ้งอันมีสาเหตุจากความไม่เท่าเทียมกันในสังคมตั้งแต่อดีต เช่นผู้สูงอายุที่ไม่รู้หนังสือ มีความยากจน มีความเจ็บป่วย หรือมีที่อยู่อาศัยห่างไกลจากชุมชน เพื่อให้สามารถเข้าถึงการบริการเพราะ ได้รับการบริการ

สรุปวัตถุประสงค์ที่ 1

ในส่วนข้อสรุปเพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่าจังหวัดที่เป็นตัวแทนของเมืองในภาคใต้ จะมีความโดดเด่นในด้านชุมชนและการบริการสุขภาพ รองลงมาคือด้านสารสนเทศและการติดต่อ การยอมรับนับถือ การมีส่วนร่วมทางสังคม การเดินทางและการขนส่ง อาคารและพื้นที่สาธารณะ ที่อยู่อาศัย และในด้านการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการจ้างงาน อย่างไรก็ตาม จำเป็นต้องมีการปรับปรุงสภาวะแวดล้อมในทุกด้าน โดยเฉพาะในด้านการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง และการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีงานหรือสร้างรายได้เพื่อให้เป็นผู้สูงอายุที่มีคุณค่า

ข้อมูลในเชิงปริมาณโดยเฉพาะในส่วนการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับข้อมูลที่สังเคราะห์ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังที่ได้วิเคราะห์ไว้ในบทที่ 3

วัตถุประสงค์ที่ 2

เพื่อศึกษาความสามารถของเมืองในการบริหารจัดการเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ในการตอบวัตถุประสงค์นี้จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลจากการสอบถามบุคคลรวมทั้งกลุ่มบุคคลผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุและการสังเกตการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในเมืองที่เป็นพื้นที่ที่ศึกษาผลจากการวิจัยได้ ข้อสรุปเพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ 2 เฉพาะในส่วนของภาคใต้ดังนี้

1. อาคารและพื้นที่สาธารณะ

แม้ว่าจะมีสภาพอาคารและพื้นที่สาธารณะโดยทั่วไปที่จำเป็นต้องดูแลปรับปรุงและในหลายๆจุดยังมีปัญหาอุปสรรคด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในเชิงกายภาพของเมือง แต่ในส่วนของเทศบาลนครนครศรีธรรมราชและเทศบาลเมืองพัทลุง มีศักยภาพและขีดความสามารถในการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุ รวมทั้งผู้พิการของเทศบาลค่อนข้างสูงเนื่องจากมีเงินงบประมาณจากการจัดเก็บรายได้และเงินอุดหนุนจากรัฐบาลโดย รวมทั้งงานด้านการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกจะถูกรับรองในแผนในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในเมืองอยู่แล้ว แต่เงื่อนไขในการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุอาจเป็นเรื่องใหม่สำหรับเมืองในสังคมไทย สิ่งที่สำคัญคือการก่อสร้างอาคารสถานที่ที่ผู้สูงอายุจะเข้าไปเกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีมาตรฐานเดียวกันของ universal design รวมทั้งจำเป็นต้องมีสถานที่ที่เป็นตัวอย่างของ universal design ที่ถูกต้อง

การจัดระเบียบสิ่งอำนวยความสะดวกบางด้าน เช่น ทางเท้า จัดระเบียบชุมชน เทศบาลอาจมีศักยภาพในด้านนี้ไม่เต็มที่จำเป็นต้องอาศัยจังหวัดเข้ามาช่วยเหลือ

2. การเดินทางและการขนส่ง

ปัจจุบันความสามารถในการจัดการของเทศบาลทั้งนครศรีธรรมราชและพัทลุงต่อการเดินทางและการขนส่งของผู้สูงอายุดำเนินการได้ดีในระดับหนึ่ง คือการมีไว้เพื่อบริการ แต่ในด้านคุณภาพเช่นการจัดเที่ยววิ่งที่สม่ำเสมอ ราคาต่ำโดยสาร ความครอบคลุม และการมีบริการเฉพาะสำหรับผู้สูงอายุที่มีความพิการประกอบไปด้วย ตลอดจนความปลอดภัยก็ยังจำเป็นต้องปรับปรุง เช่น สภาพรถที่ขึ้นลงด้านหลัง การเพิ่มบริการที่เข้าถึงตรอกซอย และการมีระบบอาสาสมัคร ซึ่งจำเป็นต้องปรับปรุงโดยเทศบาลในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดูแลราษฎรในพื้นที่ จำเป็นต้องประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานขนส่งจังหวัดซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบเรื่องมาตรฐานการขนส่งสาธารณะตามกฎหมายการขนส่งทางบกในการจัดการด้านนี้ให้มีคุณภาพการบริการและมาตรฐานความปลอดภัยที่สูงขึ้นและสอดคล้องกับการรองรับผู้สูงอายุ ซึ่งเทศบาลมีศักยภาพที่จะทำได้

3. ที่อยู่อาศัย

จำเป็นต้องปรับปรุงชุมชนโดยเฉพาะในชุมชนที่มีผู้อยู่อาศัยหนาแน่นจนมีสถานะแวดล้อมที่แออัดและยากลำบากต่อผู้สูงอายุ รวมทั้งเทศบาลจำเป็นต้องดำเนินการซ่อมแซมบ้านของผู้สูงอายุที่มีสภาพทรุดโทรมเพื่อให้เกิดความปลอดภัย เนื่องจากทั้งนครศรีฯ และพัทลุง เป็นเมืองที่สร้างมานานมีชุมชนที่เก่าแก่หลายชุมชน ซึ่งทั้งสองมีความสามารถและศักยภาพในการจัดการในเรื่องนี้ แต่เทศบาลนครนครศรีธรรมราชซึ่งเป็นเมืองที่ใหญ่และมีความแออัดมากกว่าเริ่มมีปัญหาในการจัดการที่อยู่อาศัยและจัดการชุมชนให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

4. การมีส่วนร่วมทางสังคม

ที่ผ่านมาทั้งเทศบาลนครนครศรีธรรมราชและเทศบาลเมืองพัทลุง ตลอดจนหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องมีความสามารถในการดำเนินการด้านนี้ค่อนข้างดี อีกทั้งศักยภาพหรือความพร้อมในอนาคตในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของผู้สูงอายุก็ยังมีแนวโน้มที่ดี เพียงแต่ต้องการการนำและการบูรณาการในเรื่องนี้อย่างจริงจัง ซึ่งเจ้าภาพในการประสานงานคือผู้ว่าราชการจังหวัด

5. การยอมรับและการมีสังกัดในสังคม

ผู้สูงอายุได้รับการยอมรับในระดับหนึ่งส่วนใหญ่มักจะจากผู้ที่มีชื่อเสียง หรือเป็นข้าราชการเกษียณตลอดจนคุ้นเคยในเชิงการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมมาแล้ว แต่โดยทั่วไปผู้สูงอายุก็ยังไม่ได้รับการยอมรับนับถือในสังคมมากเท่าที่ควร คงเป็นเรื่องในเชิงปัจเจกครอบครัวมากกว่าที่จะยอมรับนับถือบุพการีของตนเอง วิธีการสร้างให้เกิดยอมรับนับถือต่อผู้สูงอายุจากคนในสังคมอาจขึ้นอยู่กับปัจจัยทั้งตัวผู้สูงอายุ และสังคม ซึ่งในเรื่องนี้เมืองจะมีวิธีการทั้งในเชิงการรณรงค์และการดำเนินการตามนโยบายรัฐบาลในเรื่องของการจัดงานวันผู้สูงอายุแห่งชาติขึ้นทุกปี อย่างไรก็ตามผู้บริหารเทศบาลมักจะให้ความสำคัญในเรื่องนี้อยู่แล้ว เพียงแต่อาจใช้วิธีการที่ไม่สามารถดึงดูดคนให้เข้ามามีส่วนร่วมและเป็นพลังผลักดันในเรื่องนี้ได้มากพอ แต่ก็เป็นไปได้ในทิศทางที่ดีเพราะเริ่มมีการตระหนักในเรื่องสังคมผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

6. การมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการจ้างงาน

การตระหนักในสิทธิของพลเมืองที่เป็นผู้สูงอายุในเชิงการจ้างงานของภาคธุรกิจจะมีค่อนข้างน้อย แต่ผู้สูงอายุบางรายมีรายได้ที่เกิดจากการรวมกลุ่มทำกิจกรรม บางรายต้องลำบากในการทำมาค้าขายเพื่อหาเลี้ยงชีพ บางรายต้องรอรับความเมตตาจากญาติหรือคนที่รู้จัก แต่เมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุมุ่งส่งเสริมผู้สูงอายุให้ทำงานตามความเหมาะสม ทำด้วยความสมัครใจ ทำงานแล้วได้ผลตอบแทนอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี ซึ่งประเด็นการยอมรับในเรื่องนี้อาจเป็นเรื่องใหม่ซึ่งอาจขัดต่อความรู้สึกของสังคมไทย ทั้งๆที่สังคมไทยก็ปล่อยให้คนแก่คนแก่ลำบากตรากตรำ หาเลี้ยงชีพอยู่โดยทั่วไป อย่างไรก็ตามในเรื่องนี้เมืองทั้งนครศรีธรรมราชและพัทลุงมีศักยภาพที่จะส่งเสริมสนับสนุนในเชิงการรวมกลุ่มทำงานที่สามารถใช้งบประมาณของทางราชการเข้าไปสนับสนุนในระยะแรกทั้งวัสดุอุปกรณ์ และวิทยากรฝึกอบรมเท่านั้น หลังจากผู้สูงอายุมีกิจกรรมและการรวมกลุ่มที่แน่นอนเหนียวและต่อเนื่องแล้ว กลุ่มก็สามารถดำเนินการได้เอง

7. สารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร

ทั้งสองชุมชนเมือง แม้จะมีระบบการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยแต่ผู้สูงอายุยังไม่คุ้นเคยหรือไม่สามารถเข้าถึงได้ เช่น อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ แต่คงติดต่อสื่อสารโดยระบบดั้งเดิม เช่น ปากต่อปาก ฟังรายงานจากเสียงตามสายหรือหอกระจายข่าว ในปัจจุบันช่องทางในการติดต่อสื่อสารของผู้สูงจึงมีความเหมาะสมและเป็นไปด้วยดีการจัดการในเรื่องนี้ของเมืองยังมีศักยภาพ

8. ความเป็นชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ

ในประเด็นนี้ปัจจุบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเริ่มปรับเปลี่ยนแนวทางในการบริการสุขภาพเป็นกรอบแนวทางใหม่ที่คำนึงถึง ผู้ใช้บริการในฐานะผู้มีส่วนร่วม การใช้ชุมชนเป็นรากฐาน และอาศัยภาคีความร่วมมือ ซึ่งแนวทางดังกล่าวทำให้งานด้านการบริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุนั้นโดดเด่นสำหรับสองจังหวัดที่เป็นตัวแทนของภูมิภาคภาคใต้ และเมื่อพิจารณาด้านศักยภาพและความสามารถโดยรวมที่จะสนับสนุนเทศบาลในฐานะเจ้าภาพในพื้นที่ที่จะเน้นงานด้านอื่นๆ เช่นด้านสถานที่และพื้นที่ทางกายภาพแล้ว ในประเด็นนี้จะมีศักยภาพค่อนข้างมาก

สรุปวัตถุประสงค์ที่ 2

ในส่วนข้อสรุปเพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่าเมืองที่เป็นตัวแทนของเมืองในภาคใต้จะมีศักยภาพในการพัฒนาให้มีความสอดคล้องหรือสามารถรองรับสังคมผู้สูงอายุได้ในแทบทุกมิติขององค์ประกอบเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุเนื่องจากมีศักยภาพในด้านงบประมาณ และการสนับสนุนของหน่วยงานตลอดจนการมีส่วนร่วมขององค์กรผู้สูงอายุ ที่สำคัญคือเมืองในระดับเทศบาลได้มีการพัฒนาและมีประสบการณ์การบริหาร ตลอดจนมีการจัดการในเชิงความร่วมมือโดยส่วนราชการต่างๆ มาช้านานแล้ว และที่สำคัญบางมิติของการจัดการก็สามารถทำได้เป็นที่น่าพอใจ เช่น ด้านการบริการสุขภาพ ซึ่งหากได้มีการปรับแนวคิดในการจัดการเพื่อรองรับกับสังคมผู้สูงอายุแล้วก็จะสามารถหรือมีศักยภาพในการสร้างเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุได้

ข้อมูลในเชิงคุณภาพที่เน้นในส่วนการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับข้อมูลข้อเท็จจริงหรือทัศนะและประสบการณ์ที่สะท้อนจากผู้สูงอายุซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณดังได้นำเสนอในบทที่ 2

การอภิปรายผล

1. การจัดการเมืองของเทศบาลในปัจจุบันเป็นไปตามภารกิจที่กฎหมายเทศบาลและกฎหมายการกระจายอำนาจได้บัญญัติไว้ รวมทั้งการปฏิบัติตามนโยบายต่างๆ ของรัฐบาลโดยอยู่ภายใต้การประสานงานของจังหวัดซึ่งมีทิศทางที่สอดคล้องกับการเอื้อประโยชน์ให้พลเมืองแต่ยังขาดจุดเน้นในเรื่องการจัดการสังคมผู้สูงอายุ อย่างไรก็ตามเริ่มมีการรับเอาแนวคิดดังกล่าวเข้ามามากยิ่งขึ้นในการบริหารเมือง ซึ่งเมืองที่ศึกษาก็มีทิศทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับแนวทางที่กล่าว
2. วิธีการในการบริหารสังคมผู้สูงอายุและการจัดการต่อผู้สูงอายุทั้งในเชิงปัจเจกและกลุ่มเริ่มปรับเปลี่ยนจากที่ระบบราชการรวมทั้งเทศบาลที่เคยเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ ไปเป็นผู้ให้การสนับสนุน ผู้เอื้อให้เกิดความสะดวก โดยที่การทำงานจะเป็นในลักษณะหุ้นส่วนหรือ

พันธมิตรซึ่งเป็นไปตามหลักการหรือกรอบแนวคิดใหม่ในการจัดการ ไม่เฉพาะแต่ผู้สูงอายุ แต่เป็นหลักการในการบริหารโดยทั่วไป

3. โดยลักษณะหรือแนวทางการบริหารดังกล่าวจึงมักจะมีผลสอดคล้องกับสภาพปัญหาของผู้สูงอายุ การสนองตอบได้ตรงประเด็นปัญหา การช่วยลดความไม่แน่นอนเนื่องจากการตัดสินใจโดยอาศัยหลากหลายความคิด และเป็นการประสานความร่วมมือเพื่อการจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นในแง่การส่งเสริมการรวมกลุ่มทำกิจกรรมตามความสนใจและการกระตุ้นให้ทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจึงเป็นการสร้างเสริมศักยภาพและสร้างคนให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นวิธีการดังกล่าวจึงสอดคล้องกับกรอบแนวคิดขององค์การอนามัยโลกที่ว่าในท้ายที่สุดสถานะแวดล้อมในเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุจะเอื้อให้เกิดผู้สูงอายุที่แข็งแรงและมีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

ในส่วนนี้เป็นข้อเสนอแนะในเชิงการเสริมศักยภาพและขีดความสามารถในการจัดการสังคมผู้สูงอายุ ในประเด็นต่อไปนี้

1. ควรจัดการบนหลักของการจัดการเชิงความร่วมมือ โดยหลักการใช้ชุมชนเป็นฐาน รวมทั้งหลักการสร้างพลังหรือกระตุ้นให้ผู้สูงอายุมีความเข้มแข็ง ซึ่งมีทั้งเสริมสร้างปัจจัยที่มีอยู่แล้ว หรือการสร้างสิ่งที่ยังขาดอยู่โดยวางระบบการทำงานในเชิงความร่วมมือ (collaborative management approach) โดยใช้ครัวเรือนในชุมชนเป็นฐานโดยการสนับสนุนการบริการสุขภาพจากภาครัฐ และภาคอื่น เช่น ภาคธุรกิจ หรือองค์กรการกุศลต่างๆ โดยใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดการเชิงความร่วมมือ ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

- 2 จำเป็นต้องมีกิจกรรมในเชิงกลุ่มของผู้สูงอายุที่มีความยืดหยุ่นตามสภาพสังคมวัฒนธรรมของชุมชน เช่น กลุ่มหัตถกรรม กลุ่มศิลปวัฒนธรรม กลุ่มสมุนไพรร ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวจะไปเสริมปัจจัยต่างๆในกรอบความคิดเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุได้ เช่น

- 2.1 หัตถกรรม หากผู้สูงอายุทำร่วมกันก็จะเสริมปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมทางสังคม, เสริมความเป็นพลเมืองและการมีงานทำ หรือหากสอนลูกสอนหลานหรือเป็นการถ่ายทอดภูมิปัญญา ก็เสริมส่งปัจจัยการยอมรับนับถือและการมีสังกัดของผู้สูงอายุในสังคมได้

- 2.2 สมุนไพรไทย หากผู้สูงอายุทำร่วมกันก็จะเสริมปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมทางสังคม, เสริมความเป็นพลเมืองและการมีงานทำ หรือหากสอนลูกสอนหลานหรือเป็นการถ่ายทอดภูมิปัญญา ก็เสริมส่งปัจจัยการยอมรับนับถือและการมีสังกัดของผู้สูงอายุในสังคม หรือเสริมปัจจัยชุมชนและการบริการด้านสุขภาพได้เช่นกัน

2.3 และการถ่ายทอดความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไม่ว่าเรื่องใดก็ตามโดยตัวของมันเองย่อมเป็นการสื่อสารเพื่อนำสารสาระที่มีประโยชน์ออกสู่สังคม อีกทั้งการมีเวทีให้ผู้สูงอายุได้แสดงออกในทางที่เหมาะสมที่ควรยังเป็นเครื่องช่วยกระตุ้น (energize) ให้ผู้สูงอายุเกิดชีวิตชีวา เกิดความภาคภูมิใจ เกิดความแข็งแรงด้านร่างกาย เมื่อร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุดีก็จะส่งผลให้ปัจจัยด้านอื่นหรือสังคมโดยรวมดีตามไปด้วย ในส่วนของผู้สูงอายุจะกลายเป็นผู้สูงอายุที่แข็งแรงและมีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นไปตามเป้าหมายของกรอบแนวคิดเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในที่สุด

3. กระตุ้นด้วยวิธีการที่หลากหลายในการป้องกันวิกฤตต่อสุขภาพคือการสร้างเสริมสุขภาพมากกว่าการตามแก้เพื่อที่จะรักษาโรค เช่น กระตุ้นให้ผู้สูงอายุหันมาออกกำลังกายหรือทำกิจกรรมที่สร้างเสริมสุขภาพ

4. ในสังคมไทยจำเป็นที่ภาคราชการจะเข้าไปสนับสนุนช่วยเหลือองค์กรผู้สูงอายุที่เกิดในชุมชนทั้งด้านความรู้และการปฏิบัติ ทั้งนี้ในปัจจุบันในชุมชนต่างๆจะมีการรวมตัวกันของผู้สูงอายุโดยธรรมชาติที่เกิดจากภาวะประชากรสูงอายุแต่การรวมตัวดังกล่าวอาจไม่เข้มแข็งพอหากขาดการสนับสนุนช่วยเหลือ โดยเฉพาะในโอกาสที่เกิดวิกฤต
